

Drsalna revija v Celovcu

'Festival ljubezni'

Pomislike sem imel pred odhodom v Celovec, pomisleke sem imel tudi pozneje, po končani prireditvi pa jih nisem imel nič več. Revija me je navdušila, kakor je navdušila tudi vse ostale gledavce iz Avstrije, Italije in Jugoslavije. Bilo nas je precej gledavcev, precej si jih je ogledalo »Festival ljubezni«, kakor so prireditev imenovali že prejšnjo nedeljo in nihče izmed tistih, ki so jo videli, ni skoparil s priznanjem.

Navdušen športnik sem, tudi potujem rad in zato me je z vso silo vlekle na to svetovno znano revijo na ledu. V nedeljo zjutraj smo se zbrali na avtobusni postaji v Skofji Loki in se odpeljali. —

Seveda z zamudo, ker nekateri zlepa ne morejo od doma. Vožnja je bila zaradi snežnih nepravil precej zamudna in nestrpneži ter tisti, ki so v Celovcu imeli še kake druge »opravke«, so težko

čakali konca. Po hitro opravljenih carinskih formalnostih smo se pripeljali v sosednjo Avstrijo, na Koroško, kjer na vsakem koraku zapaziš, da si še med Slovenci. Imena na trgovinah in gostilnah so vedel slovenska, seveda navadno že prirojena nemški govorniki. Ceste so bile lepo pluzene na naši in avstrijski strani. Po rahlem sneženju se je pokazalo sonce in opoldne smo bili v Celovcu.

Največja gneča je vladala v menjalnici, kjer je denar dobil drugo ime, kasneje pa v kioskih in na železniški postaji, kjer si se rahlo osušil do zadnjega beliča. Ob takem navalu so si trgovci meli roke, zakaj v promet je

(nadaljevanje na 2. str.)

Norčij bo konec na pustni torek

Nakup mask počasi uvrščamo med široko potrošnjo. Z. zboljšanjem življenjskih pogojev hočejo ljudje imeti tudi večjo izbiro pri maskah. Nekateri ljudje nosijo masko vedno. Drugi si jo pritrjujejo na obraz samo v pustnem času in jim to zadoštuje. Maska je v današnjih časih zaščitno sredstvo, da te okolica preveč hitro ne prepozna. Čim boljše masko si človek izmisli, tem bolj uspešno se lahko za njo skriva. Vsaj na maškaraadah in pustnih zabavah. Običajno so za ljudi, ki imajo dobro masko, razpisane visoke nagrade v denarju in drugih dobrih, ki imajo družbeno priznanje. Naše tržišče je na splošno z maskami dobro založeno. Tako smo že napredovali, da si vsak potrošnik lahko zbere masko, ki mu najbolj pristojna v službi in doma.

Letošnji pust bo prekašal vse prejšnje. V Trzinu so že prejšnja leta poznali pustni sejem. Letos pa je enaka strast udarila v glavo tudi Kranjčanom. V Kranj bo na pustni torek prišel »vesoljski potnik«. Računajo, da ga bodo dekleta zapeljivo sprejela. Na sliki vzorec za »zapeljivanje moških iz vesolja«.

SREČANJA Z LJUDMI - SREČANJA Z LJUDMI - SREČANJA Z LJUDMI

Štiridesetletni FILIP RAVNIK, elektromehanik po poklicu, zaposlen pri prometnem oddelku jeseniške Zelezarne je bil nedavno v smrtni mreži. Z akumulatorsko električno lokomotivo je čistil sneg na ozkotirni progi med Jesenicami in Javornikom. Zaradi zaledenelega snega je lokomotiva iztirila in se prevrnila po nasipu. Sovač je imel še čas, da je pravočasno skočil iz lokomotive, medtem ko se je Ravnik z lokomotivo vred zakotalil po strmini 25 metrov globoko in le prisotnost duha ga je rešila gotove smrti. Očeta šestih nepreskrbljenih otrok sem obiskal na domu, ko še ni popolnoma okreval.

● Kako je prišlo do nesreče?

— Z akumulatorsko električno lokomotivo sem usodnega dne čistil sneg s proge med Jesenicami in Javornikom. Zaradi hoje po progi je bil sneg mestoma zaledenel.

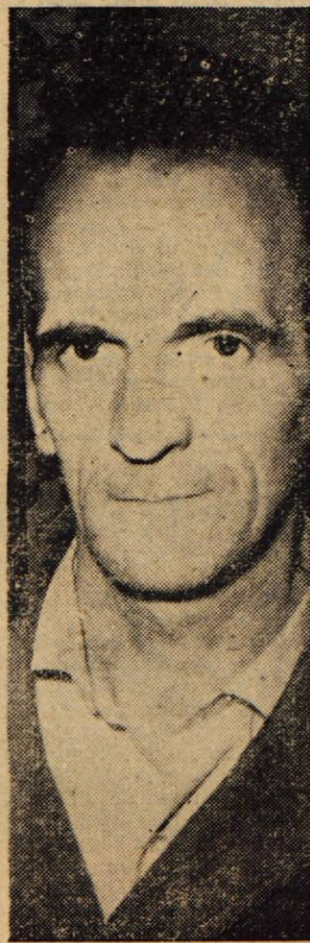
Za las je manjkalo

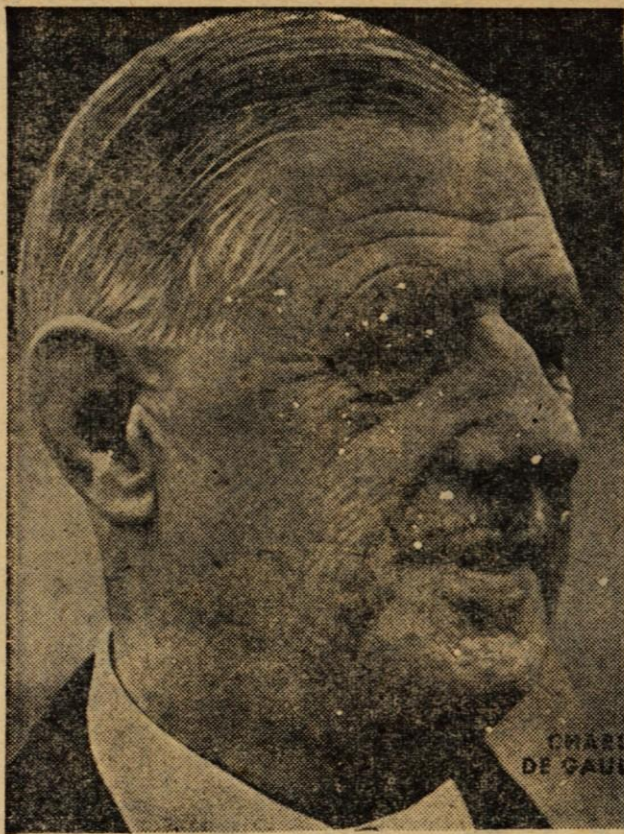
Imel sem hitrost največ 15 km na uro. Ko sem zapeljal na zaledeneli sneg, me je vrglo s tira in v trenutku se je lokomotiva prevrnila po nasipu. Zavedel sem se smrtno nevarnosti in se z nadčloveško močjo oprijel ročaja. Kotilil sem se z lokomotivo nekam daleč po strmini. Pričakoval sem, da me bo vsak trenutek stisnilo in da je smrt neizbežna. Spomnil sem se na svoje otroke. Ko sem bil že na pol omotičen, se je lokomotiva ustavila. Toda še vedno sem se bal, da me bo zdaj, zdaj stisnilo.

● Kdo vam je prvi pomagal?

— Ko se je lokomotiva ustavila, sem vedel, da sem nesrečo preživel. Zlezel sem iz lokomotive in ugotovil, da nisem huje poškodovan. Hotel sem po nasipu navzgor, pa nisem mogel. Pritekli so mi pomagati in me zaradi udarcev prepeljali v bolnišnico. Živčni zlom sem dobil nekaj dni pozneje, ko sem se resnično zavedel smrtno nevarnosti, ki sem ji za las ušel.

POLDE ULAGA

Danes bi na svetu težko našli državnika, na katerega je bilo napravljeno več atentatov kot na francoskega predsednika de Gaulla. Od leta 1960 so ga njegovi politični nasprotniki poskušali kar osemkrat ubiti. To je srečal

GLOBUS

Težki pogoji

● Alfred Hitchcock, ki tudi letošnjo zimo preživlja v švicarskem letovišču St. Moritzu, je sklenil pogodbo za novi televizijski film z ameriško igravko Jayne Mansfield. Še pred kratkim je namreč izjavil, da nikoli ne bi "nemal z igravko, kakršna je na primer Jayne Mansfield. Pogodbo sta sedaj sklenila pod razmeroma težkimi pogoji. Jayne bo dobila vlogo samo pod pogojem, če si ostriže dolge lase. Na to ni bilo treba dolgo čakati, ker je ameriška igravka ta pogoj takoj izpolnila.

Stroški pogajanj

Britanska vlada je porabila za potovanja, hotelske sobe, kosila in ostale izdatke na pogajanjih za pristop k Skupnemu evropskemu tržišču v Bruslju okroglo vsoto 400 milijonov dolarjev. Podatki so zanesljivi, ker so prišli iz ust Edwarda Hetha, ki je Britance vodil v Bruslju.

Drugi obisk

V poročilih o obisku grškega kralja Pavla v Indiji so indijski časnikarji odkrili zanimiv podatek. Kralj Pavel je drugi grški vladar, ki je obiskal Indijo. Prvi je pred 2288 leti obiskal Indijo Aleksander Veliki, ki jo je hotel osvoboditi.

Zlomljena noga

Sovjetski padavec Jevgenij Andrejev skače z višine 25 tisoč metrov. Pred kratkim pa si je zlomil nogo v gležnju, ko je padel s pločnika na ulico.

Rekli so...

»Lepo umira veliko ljudi. Toda pod težkimi pogoji živi lepo mnogo manj ljudi, saj to prekaša človeške sposobnosti.«

Nikita Hruščov,
sovjetski premier

»Nobena država in noben narod — ne glede na moč in velikost — ne mora sam odločati o svoji usodi.«

Ludwig Erhard,
zahodnonemški
vicekancler

»Najstarejša vloga Rusije, ki izhaja iz geografije in demografije, je njena evropska pripadnost. Rusija leži v Evropi, kjer ni sta niti ZDA niti Kitajska.«

Sebastian Hafner,
angleški
komentator

»Strokovnjak je človek iz oddaljenega mesta. Čim bolj je oddaljeno to mesto, tem več velja strokovnjak.«

Pierre Mendès,
France,
francoski politik

»Vsaka revolucija na Srednjem vzhodu je v stanju, da spremeni ravnotežje miru.«

Lord Home,
britanski zunanji
minister

»Plačevalci davkov morajo vsako leto plačati milijarde frankov, da bi lahko uvažali premog iz tujine, medtem ko francoske rudnike zapirajo. Takšna je resnica. Takšna je stvarnost.«

Maurice Torres,
generalni sekretar
KP Francije

»Francija je proti združitvi Nemčije. Velika Britanija se združitve boji. Amerika je tudi naklonjena razdeljeni Nemčiji. Razlika je samo v tem, ker ZDA tega ne morejo javno povedati.«

Nikita Hruščov,
sovjetski premier

DIVJA KOZA

Novi poskus atentata na generala de Gaulla so v zadnjem trenutku odkrili

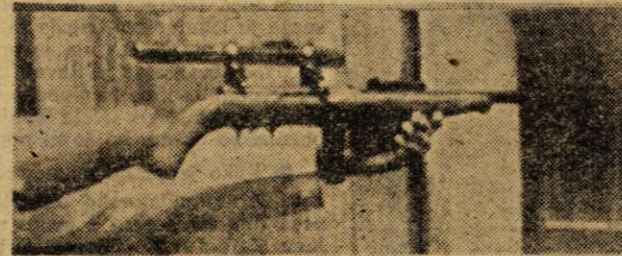
Pravijo, da na vratih de Gaullove spalnice v Elizejski palači stoji napis: »Predsednik se lahko zbudi samo v primeru, če izbruhne nova svetovna vojna.« Če velja, da ima predsednik mirno spanje, potem tega ne more trditi, da je varno njegovo življenje. Do sedaj so se po francoskih policijskih zapisih zvrstili številni poskusi atentata na generala, za katerega v novjšem času pravijo, da sploh ni človek, sicer ne bi ušel vsem kroglam. Najprej je na popotovanju po notranjosti Francije eksplozirala bomba, ki so mu jo na pot nastavili pripadniki nasilne teroristične organizacije OAS. Potem so lansko leto streljali na njegov avtomobil in spremstvo, ko se je vozil proti pariškemu letališču. Prejšnji teden pa so odkrili novo zaroto, ki so jo vodili vojaki neke vojaške šole in, ki jo je francoski predsednik nameraval drugi dan obiskati.

Našteli smo samo najbolj kritične poskuse. Pariški listi v teh dneh poročajo, da so od decembra meseca 1960. leta naredili osem poskusov, da bi nasilno usmrtili generala de Gaulla. V novejši francoski zgodovini ni primera, da bi kdaj v tako kratkem času napravili toliko atentatov. Glava generala de Gaulla torej zarotnikom ni všeč. Zadnje skupino so polovili,

ker si je neki zarotnik, ki bi pri atentatu moral sodelovati, v zadnjem hipu premislil in načrt izdal. Celotni načrt je nosil ime »OPERACIJA DIVJA KOZA«, po puški z daljnogledom za lov na divje koze, s katero naj bi ustrelili de Gaulla.

Pri vsem tem general še ni

zgubil smisla za humor. Ko so ga po prvem poskusu usmrtitve vprašali za njegovo počutje, je odgovoril: »Ko sem slišal eksplozijo bombe sem si mislil, čimprej moram od tod. Sele potem sem razumel. Saj to je bil atentat. Torej čimprej moram izginiti od tod.«

Puška za lov na divje koze, s katero so prejšnji teden nameravali ubiti generala de Gaulla v neki vojaški šoli

„Festival ljubezni“

(nadaljevanje s 1. str.)

Mo vse: spominčki, igralne karte, lepota in celo ameriški žvečilni gumi. Skode z nami trgovci gotovo niso imeli, saj so spočetka nekaterim leteli šilingi iz žepa, da je bilo veselje. Navdušenje pa je poenajlo, kakor hitro so po temeljitem preračunavanju ugotovili, da so cene za nas sila visoke. Marsikdo je tudi priznal, da doma nikdar ne bi čakal v vrsti za kolonjsko vodo, cigarete in celo za lizike.

V pohajkovanju po celovških ulicah, ogledovanju izložb je vsem hitro minil čas in malo pred 3. uro smo se znašli pred celovškim razstaviščem. To je hala iz prenapetega betona, ki sprejme 3000 gledavcev. V njej se razen razstav odvijajo vsi večji kulturni in športni dogodki v Celovcu. Domovinsko pravico ima v njej celovško razstavišče, v zimskem času pa hokejski klub »KAC«. Tu je gostovala tudi dunajska drsal-

na revija, ki je s svojim programom obiskala že precej mest v Evropi. Dvorano ogreva s plinskimi pečmi.

In drsalna revija? Najbolj so nas navdušili drsavci, tako tisti, ki so drsali v solo točkah kot skupinski prizori. Drugim je bila najbolj všeč dekoracija in kostumi. Tretji pa so se navduševali nad svetlobnimi učinki. Res, ni bilo točke, ki bi ji lahko očitali, da je bila slabo pripravljena. Tudi orkester je zelo dobro odigral svojo vlogo. Vse to je pripomoglo, da je postajalo vzdušje v dvorani vse bolj prijetno. Največ so k temu pripomogli seveda

drsavci. Vsi so drsali z lahkoto in gledavec večkrat ni vedel, ali so na tleh ali so v zraku. Skoraj se ne da opisati elegantnih plesnih korakov in ritmu cha-cha-cha, twist in dunajskega valčka, sporet in obratov ter ostalih akrobatskih skokov, ki so jih izvedli z veliko gotovostjo in preciznostjo. Isto velja tudi za skupinske točke, čeprav so bile le dekor solo izvedb. S svojim nastopom so balerine na ledu očarale množico prisotnih gledavcev. Oblečene zdaj kot baletke, kot grajske gospodične in plesavke španskih plesov so kar najbolje odigrale svojo vlogo. Tudi dresirana opica Jackie, ki je

skrbela za veseli del revije, je dokaj dobro drsala.

Mnogo so seveda k uspehu pripomogli režiser, koreograf in kostumografi. Nedvomno je, da bo revija povsod žela tudi materialne uspehe. Po končani reviji smo se zbirali na parkirnem prostoru in se v gneči avtobusov komaj znašli. Ob 7. uri smo utrujeni, a vendar zadovoljni zapustili Celovec. Na meji nas avstrijski cariniki niso niti pozdravili in tudi naši so nas kar hitro poslali naprej. Sledila je še turška kava na Jezerskem, ki jo je plačal Izletnik, in zadnji kilometri so bili mimo.

ANTON POGAČNIK

Vtisi z ulic svetovnega vele mesta

Veliki Pariz

PIŠE: FRANCE ŽVAN

Razen kabaretov na glavni ulici so tudi hiše v stranskih ulicah in uličicah. Tja vabijo ne le vratarji, ampak tudi dekleta. V čisto navadnem kabaretu na Pigalu dobi čisto navadno dekletko za eno točko strip-teasa skromen honorar deset frankov. Nekatera dekleta imajo srečo, da so angažirana v več kabareti. Po izvedeni točki hitro nataknejo obleko in stečejo k naslednjemu delodajavcu. Tako lahko prislužijo, če jim posli 'cveto', trideset ali štirideset frankov. A kaj, ko je delovna doba pri tem delu tako kratka.

Dekleta, ki postajajo pod napuči in ponujajo svoje usluge, imajo v bližini hotelske sobe ali pa popeljejo lahkoverneže v bližnji lokal, kjer je za njegov prihod že vse pripravljeno. Medtem ko prižiga lahkovernež svoji deklici cigareto, postane ta silno žejna in natakar prinese pijačo, preden drugič izpuhneti dim. Nato postane dekletko silno lačno in treba jo je nasititi. Najvežji, ki so zašli tja, ne da bi poznali Pigal in njegove načine slačenja človeške kože, navadno ob računu kaj pripomnijo k visoki ceni, pokažejo, da težko plačajo ali pa da sploh ne morejo plačati — in to pomeni nasilen odhod. Pripravita ga dva silaka, ki sta prej malomarno sedela ob vhodu. Videti je, da sta zato tam, da varujeta gosta, zdaj pa zaigrata svoj pravi poklic.

Policija preganja greh

Na Pigal prihaja tudi policija. Nekatera dekleta se s policaji prijazno pozdravijo, jih poprosijo za ogenj in celo pokramljajo z njimi. Druga pa se urno umaknejo v senco, v skrite veže ali stečejo v temo samotnih ulic. Če priredi policija racije, dekleta sezujejo čevlje in urno teko, kar jih nesejo noge. A so policaji običajno urnejši. Nekaj jih vedno ujamejo in naložijo v »črno marico«.

Tudi v Parizu in tudi na »trgu ljubezni« je šušmarstvo prepovedano. Za prodajanje ljubezni je treba dovoljenje. Tista dekleta, ki ga imajo, si prižigajo s policaji cigarete, druga pa pred njimi bežijo.

Na Pigalu je lokal, v katerem se prodaja črna ljubezen. Od raznovrstnih mulatk do temnopoltih deklet različnih tonov temne kože je mogoče izbirati v njem.

In dogodivščina, ki nam prikaže del pigalskega življenja:

Na prometnem kraju stojijo tri dekleta. Blondinka med dvema črnolaskama. Vse na njih je takšno, da jih moraš opaziti. Približajo se trije mladeniči. Po videzu so študentje in ne Francozi. Dekleta jih prijazno nagovorijo in jim ponudijo zabavo. Fantje se ustavijo in se spogledajo. Potem se hkrati nasmehnejo. To si dekleta razlagajo po svoje. Najbližjega že prime blondinka za komolec. A fantje se pogajajo za ceno. Ne zdi se jim primerna, zato na vse načine mešetarijo. Enemu uide poreden nasmeh. To je dovolj, da jih dekleta spregledajo. Tisti trenutek zanje niso več resne stranke. Dekleta hitro precenijo, zakaj je kdo prišel na Pigal. Precej točno znajo ugotoviti, koliko ima kdo v denarnici. Ko torej dekleta vidijo, da jih fantje vlečejo in da sploh niso imeli namena iti z njimi, zlijejo nanje hudo ploho, ki izzveni nekako takole:

»Pojdite dalje! Kaj nas motite? Me smo v službi. Ne zamujajte nas in ne odjedajte nam kruhale«

V tem času (ura je okrog devete) ulični prodajavci menjajo na svojih stojnicah blago in cene. V Parizu je namreč vse polno uličnih prodajal in tudi na Pigalu jih ne manjka. Taka prodajalna ima pomaknjene svoje prodajne pulte na ulico, tako da je blago na ogled vsem, ki gredo po pločniku. Na tiste mize, ki segajo na ulico, nameščajo prodajavci ob tej uri ostrige in druge pikantne specialitete. K njim postavljajo 'pikantne cene'. Tam stane po deveti uri ena ostriga 5 novih frankov. (Da se bomo razumeli: za štiri ostrige je mogoče kupiti najlon moško srajco, v Limskem kanalu pa stanejo štiri ostrige sto dvajset dinarjev).

Lasulje in jabolka

Grand Magazinu sem opazoval kaj nenavadno prodajo. Prodajavci so bili sami mladi fantje, kupovavke pa same ženske najrazličnejših starosti. Tisti prodajavci, ki trenutno niso imeli dela s kupovavkami, so se posvečali lutkam. Natakali so jim na glave svoje prodajno blago — lasulje vseh barv in oblik. Prodaja je kaj zanimiva. Večina dam dolgo ogleduje, kako si druge Evine naslednice natakajo na glavo po petdeset lasulj, preden je ena prava. Potem pristopijo k prodajavcu in mu tiho pojasnijo svoje skrite želje. Točno se dogovorita za barvo in dolgost las. Tudi to mu zaupa, kakšno pričesko kani nositi v prihodnjih tednih. Lasje na lasulji namreč stojijo, kakor jih naravnajo in si ni potrebno pri frizerju urejati frizuro. Najbolj gredo v promet sive, srebrne, opečno rdeče in skoraj vijoličaste lasulje.

Nekatero dame, ki prihajajo ta dan v trgovino, odhajajo čez četrte ure iz nje s čisto drugačnimi lasmi in frizuro. Pravijo, da odvrne lasulja več kot najtoplejša kučma in da je zato

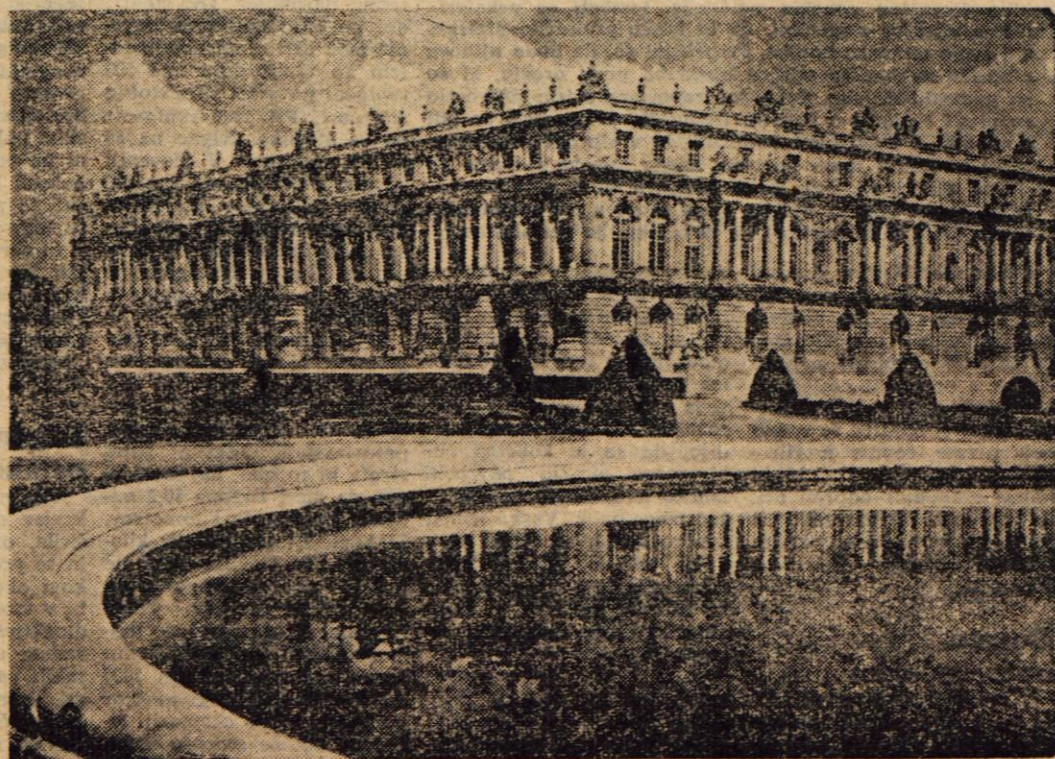
za zimski čas še celo primerna. Fantje — prodajavci — so mojstri svojega dela in naredijo damam frizure točno po njihovih željah. In cena? Petintrideset frankov.

V eni uri so prodali štirinajst lasulj. Po verjetnostnem računu jih gre torej dnevno v denar več kot sto.

Zvečer sem se zanimal v precej veliki zelenjavni trgovini, koliko jabolk so prodali ta dan. Draga so. Tristo dinarjev velja kila. Povedali so mi, da jih je »šlo« okrog petdeset kil. Na kilo jabolk so torej ta dan prodali dve lasulji.

Želel sem videti kaj modernejšega

Montmartre je četrto pariških umetnikov, trgovin z umetninami in spominki, pa tudi lokalov z zabavo, programi in petjem. Ti lokali se razlikujejo od onih na Pigalu le po tem, da so skromnejši in v primeri z onimi skoraj neznamiti. Tudi na Montmartru »cvete ljubezen«. Tam sta doma umetnost in bohemstvo in zato morajo biti montmartrski lokali pripravljene sprejemati boheme in umetnike. Zato tam ni strip-teasa, pač pa povsod pojo. V teh lokalih so zaslovela prenekatera nepomembna pariška dekleta. Kljub vsemu so lokali na Montmartru skromne hiše, z obledelimi fasadami in skromno, največkrat amortizirano opremo. Najbrž je vse odvisno tudi od tega, da imajo montmartrski umetniki malo ali nič denarja. Nekateri lokali so kljub temu slavni. Slavni so postali, ker je morda nekoč zahajal vanje kak nepomemben mazač z vrha hriba, ki je pozneje po bogve kakšnem naključju postal slaven slikar, ali pa je zbudila zanimanje kaka prikupna pevka, ki ji je uspelo zbuditi prozornost pariških bohemov.

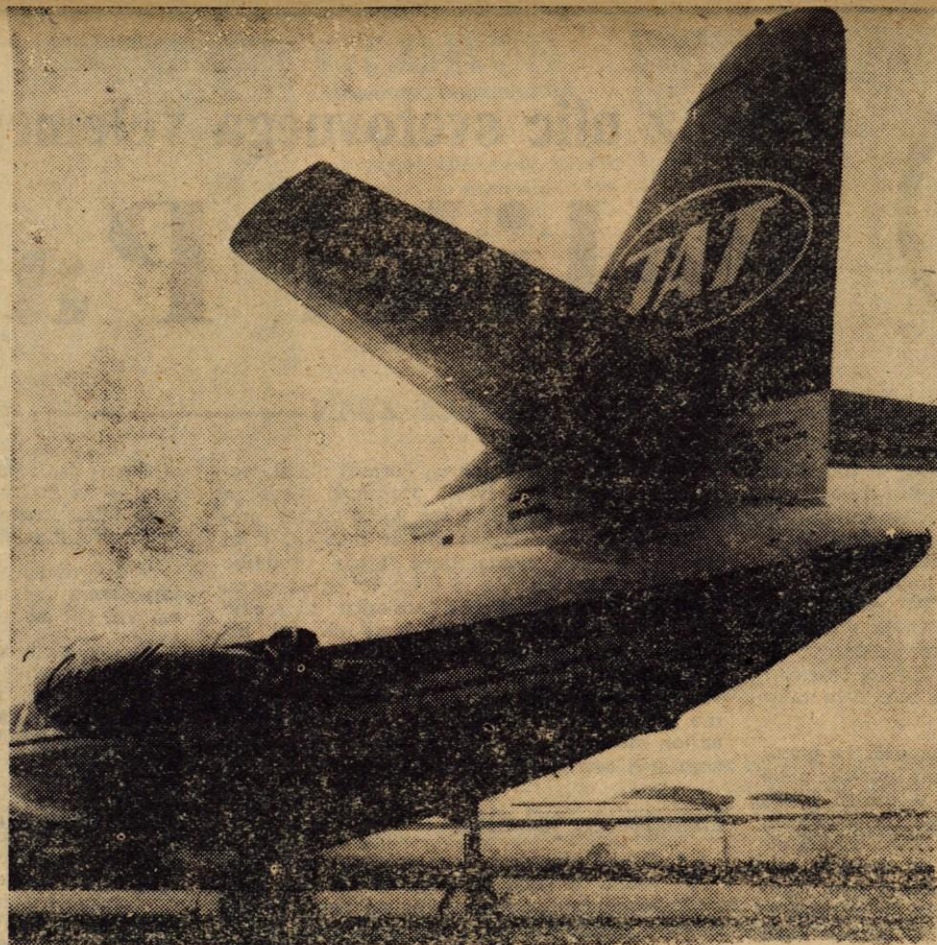

Kraljevi dvorec v znamenitem pariškem predmestju Versaillesu

Mesto s plastično streho

Člani leningrajske akademije za arhitekturo in gradnjo so pripravili projekt novega mesta, ki zaenkrat razpolaga le z vsega skupaj nekaj hišami. Veliko središče diamantnih rudnikov v Sovjetski zvezi, Mirni, bo z njim dobilo resnega konkurenta. Mesto Ajkal, ki ga gradijo v severni Sibiriji — na področju večnega ledu, ni vzbudilo zanimanja prebivavcev Sovjetske zveze samo zaradi tega, ker leži 500 kilometrov severno od Mirnija, pa tudi ne zaradi novoodprtih rudnikov, ki bodo oskrbovali sovjetsko industrijo z znatnimi količinami diamantov. Vsa pazljivost mu je posvečena zato, ker je Ajkal označen kot eksperimentalno mesto, kjer bodo poizkusili uporabiti plastično streho. Ta naj bi pokrivala celo mesto in ga ščitila pred slabimi vremenskimi pogoji in kjer doseže temperatura v osem-mesečni zimi tudi minus 50 stopinj Celzija.

Čez nekaj let bo zgrajenih v Ajkalu že lepo število stolpnic. Mestno središče s parkom, športni stadion in najvažnejši komunalni objekti bodo pokriti s streho iz plastične mase, kar bi omogočilo prebivavcem, da bi živeli pod povsem normalnimi pogoji. Projektanti domnevajo, da bo taka streha lahko obdržala skozi vse leto stalno temperaturo od 20 do 30 stopinj, kar je za Sibirijo nečujljivo.

Pretekli teden se je na beograjsko letališče spustilo prvo reaktivno letalo, ki ga je naše podjetje JAT kupilo v Franciji. Od treh potniških letal tipa Caravelle, ki smo jih kupili od francoske tovarne Sud Aviation, so zdaj dobavili prvo letalo, drugi dve pa bodo dobavili pozneje. Letala bodo od aprila meseca naprej letela na mednarodnih progah, ki jih vzdržuje JAT. Caravelle spada med najsodobnejša potniška letala. Razvije hitrost 800 km na uro in lahko sprejme 80 potnikov. Letalo lahko preleti 3000 km brez pristajanja. Dolgo je 32 metrov. V začetku leta je bilo v prometu na mednarodnih letalskih progah že 166 takšnih letal

Sovjetski znanstvenik odgovarja na vprašanje:

Ali je mogoče preživeti atomsko vojno?

Cim bolj postaja vsem jasno, da bi v primeru vojne pretilo človeštvu popolno uničenje, tembolj se nekateri ljudje »igrajo« z mislimi, da bi lahko praktično preizkusili svoje atomske bombe. Prepričani so, da bodo njihova atomska zaklonišča sijajna obramba proti orožju, ki so ga namenili drugim. S kakšno reportersko iznajdljivostjo so pisali časopisi o napetih trenutkih, pri katerih so bili bombniki z atomskimi bombami že v skrajni pripravljenosti in čakali samo na ukaz enega samega človeka. Že dejstvo, da so življenja treh milijard ljudi v rokah peščice in da ima ta peščica ljudi svoje glave popolnoma varne (vsaj tako mislijo), je nekaj kar je nesmiselno.

Aleksander Kuzin, dopisni član akademije znanosti SZ, radiobiolog, je na podlagi znanih dejstev o posledicah nuklearnih eksplozij napisal članek o dejanskih posledicah nuklearne vojne. Veliko število ljudi si namreč še vedno dela utvare, čeprav je Hirošima obupen spomin, ki bi moral vsakomur odpreti oči. Še celo sami znanstveniki ne želijo spoznati dejstev, ki jih odkrivata bombi — vrženi na Japonsko.

Bogate vojne zaloge

V svetovni literaturi je veliko knjig in detaljnih analiz o nevarnostih, ki pretijo človeštvu, če bi začeli uporabljati nuklearno orožje. Že poskusne atomske eksplozije do se-

daj so pokazale nevarnost radioaktivnega sevanja ne samo na kraju eksplozije, temveč so zasledili povečano radioaktivnost tudi na popolnoma drugih delih Zemlje. Seveda prihodnost ni nič kaj rožnata, saj znanstveniki trdijo, da se je količina nuklearnega orožja povzpela lansko leto na 200 do 300 tisoč megatonov. Vsaka izmed nasprotujočih se strani bi v vojni seveda želela drugo čimprej uničiti in pri tem ne bi izbirala sredstev — počistila bi svoje nuklearne zaloge.

Propad ljudstev

Eksplozija ene same bombe moči 10 megatonov povzroči radioaktivnost na 5000 kvadratnih kilometrih ali na

površini, ki je velika kot četrtina Slovenije. Dva do tri dni po eksploziji ima žarčenje moč 1000 rentgenov, medtem ko vsaka doza nad 500 rentgeni povzroči 50-odstotno smrtnost. Pri 1000 rentgenih pa se številka dvigne na 80 do 90 odstotkov. V Sloveniji bi bilo uničenih več kot 300 tisoč prebivavcev na račun ene same bombe. Ta dejstva so tako fantastično strahotna, da jim ljudje sploh ne verjamejo, čeprav so podprta z dokazi.

Pri eksploziji 125 tisoč megatonov bi se smrtonosni val razširil na površini 62,5 milijonov kvadratnih kilometrov. Da bi si popolnoma predstavljali, kakšna katastrofa bi to bila, naj navedemo, da meri Evropa 10,2 milijona kvadratnih kilometrov, ZDA pa 9,4 kvadratnih kilometrov. Te številke nam ne puščajo nobenega upanja na kakršnokoli rešitev. Poleg ozemlja, ki je podvrženo najmočnejšemu radioaktivnemu sevanju, pa predstavlja 1000 do 3000 kvadratnih kilometrov področje, ki ob eksploziji sicer ne doseže stopnjo smrtnosti, povzpne pa se na 200 do 200 rentgenov, s tem se površina prejšnjih 62,5 milijono-

nov kvadratnih kilometrov še občutno poveča. Vemo pa, da se zaradi žarčenja nad 200 do 300 rentgeni pojavijo različna obolenja. Eden izmed bolezenskih pojavov je zmanjšanje odpornosti proti infekcijskim boleznim, na drugi strani pa postanejo mikrobi teh bolezni še bolj odporni. Odveč je posebej naglašati, da se težave z ruševinami, požari in ogromnim številom mrtvih in poškodovanih nekajkrat stopnjujejo in predstavljajo nerešljive probleme pri zdravljenju epidemij, saj so pogoji zanje naravnost idealni.

Degenerirani ostanek

Vsa radioaktivnost bi se s krajev eksplozije z leti razširila, osvojila bi atmosfero in se preselila z zračnimi tokovi okoli vse Zemlje, segla bi v vsak kotiček. Zaradi radioaktivnega dežja bi bila prizadeta vsa bitja. Ena izmed takih radioaktivnih nevarnosti je na primer strjevanje hrbteničnega mozga. Razpadajoči radioaktivni odpadki prinašajo še druge posledice. V letih od 1954 do 1960 je bilo v okviru atomskih posku-

Zanimivosti

NOVO LETALIŠČE PRI MOSKVI

V bližini Moskve gradijo moderno letališče, ki naj bi doseglo ali celo preseglo letališče v New Yorku in ki je do sedaj največje na svetu. Zgrajeno naj bi bilo do konca letošnjega leta in bo lahko sprejelo 3000 potnikov vsako uro. Od Moskve je oddaljeno 43 kilometrov. Za zvezo bodo skrbeli helikopterji, ki bodo vzletali z letališča vsakih 10 do 15 minut. Da bi si lahko predstavljali ogromen prostor, ki ga zajema letališče, naj omenimo, da se bo lahko 14 avionov s sto potniki naenkrat približalo zgradbi letališča. To se pravi, da bo lahko izstopilo 1400 potnikov naenkrat pred vhodom v zgradbo.

MADŽARSKI KMETIJSKI STROJ

Madžarski strokovnjaki so zgradili stroj, ki suši, reže in pakira lucerno v vreče. Stroj je avtomatičen in v eni uri lahko pripravi 1500 kilogramov te živalske hrane, in to na način, pri katerem se prepriči izguba vitaminov. Ta stroj je vzbudil zelo veliko zanimanje strokovnjakov.

OGLEDALA ZARADI JELENOV NA CESTI

Na Nizozemskem se je pogosto dogajalo, da je našlo veliko jelenov smrt pod kolesi avtomobilov, ker so tekli čez cesto in pri tem zašli v objem žarometov. Da bi to preprečili, so postavili na vsako stran avtomobilske ceste kovinska ogledala, ki odbijajo svetlobo avtomobilskih luči v gozd in ga osvetlujejo. Jeleni, ki jih svetloba oslepi, obstanejo sedaj že v gozdu in ne pridejo na cesto. Ogledala so postavili pred šestimi meseci in do danes ni bil povožen še noben jelen.

sov sproščeno ogromno energije — skupno za okoli 100 megatonov. Znanstveniki pa še vedno niso v celoti raziskali, kakšne bi bile lahko posledice na človeškem potomstvu, saj bi bile pogojene že v zarodku in neozdravljive — kot na primer slabo umnost, duševne motnje, slepota, telesna pohabljenost in tako dalje. Prav tako ni mogoče predvideti umrljivosti zaradi levkemije. Ljudje bi se zaradi tako povečane radioaktivnosti hitreje starali in telesno hirali.

Aleksander Kuzin obenem še meni, da ne bi bilo pretirano trditi, da bi po atomski vojni število smrtnih primerov na Zemlji doseglo skoraj 2 milijarde in da bi preostalih 800 milijonov ne moglo pričakovati drugega kakor smrt zaradi levkemije in raka,

PUSTNI OBIČAJI

Spet je pred nami pustni čas. Po mestih in vaseh se vrstijo pustne prireditve, plesi itd., toda vse to je le odraz našega časa, vse je tako daleč od običajev, ki so še do nedavna živeli med našim ljudstvom. Tu in tam so se razni turistični delavci zavzeli, da rešijo pozabo, da ohranijo našemu človeku košček prave slovenske patriarhalnosti, ki diha iz naših starih ljudskih običajev. V prekmurskih vaseh se vrstijo »borova gostivanja«, na Dravskem polju privabljajo radovedneže od blizu in od daleč »KURENTI« s svojimi pošastnimi maskami; v Ptujcu so v zadnjih letih organizirali nekakšne festivale pustnih mask iz vse Slovenije. Toda vse to je samo še atrakcija, oder brez prave življenjske vsebine. Čas je tudi tu opravi svoje. Običaji, ki jih je naš človek še do včeraj doživljal kot del sebe, ki jih danes samo še igra — vendar ne toliko zaradi svoje notranje potrebe — so že zdavnaj izgubili svoje prvotno vsebinsko jedro. Ostala je samo še oblika, ki so jo rodovi zvesti tradiciji, ne da bi se sami zavedali bistva, ohranili prav do današnjih dni. Ne vemo, da se v teh običajih zrcali zgodovina kulture, pot duhovnega razvoja naroda, ki sega daleč nazaj v pogansko davnilno, ko so človeku še vladale nadnaravne sile, dobri in zli demoni, ko je človek še veroval v čarobno moč predmetov in dejanj. V tej luči bi danes radi osvetlili stare slovenske pustne tradicije.

Čas norčij in zabave

Pustni čas pade v bližino spomladanskega sončnega obrata, v prehodno obdobje med zimo in pomladjo. Temu času je človek v davnilni pripisoval poseben pomen. Po nje-

govem pojmovanju so se v tem času sprostile skrivnostne naravne sile v vsej svoji moči, takrat so stopili v boj dobri in zli duhovi, demoni zime in smrti z demoni pomladi, sonca in rodovitnosti. V svojem boju za obstanek človek ni ostal pasiven, temveč je s čarnimi dejanji hotel pomagati k zmagi vseh pozitivnih sil v naravi. Tu je miselno jedro, iz katerega je zrasla cela vrsta običajev in obredov, ki so pri različnih narodih različni, ki pa so vsi dedščina istega — poganskega verovanja.

Načini, s katerimi je človek v ta boj posegel, so bili različni. Začnimo kar najpreprosteje z našimi pustnimi maskami. Seveda ne mislimo na maske iz papirja, najlona in polivinila, temveč na izvirne ljudske maske, ki so se še do danes ohranile npr. na Dravskem polju. Ptujski »kurenti« so še zadnja ustaljena živalskih mask s čarodejno močjo. Kurent je oblečen v kožuh z dlako navzven, na glavi nosi visoko »larfo« — masko prav tako iz živalske kože, z roglič in dolnim rdečim jezikom. V tej živalski maski je utelešena podoba demona, kakršno je nosil človek v svoji zavesti (iz ljudskih pravljic vemo, da si je človek sile v naravi povečini predstavljal plastično, utelešil jih je — npr. vile, volkodlaki). Človek si je nadel podobo demona, da bi se tako uspešneje bojeval. Po dejanjih, ki jih kurent izvaja, vemo, da je to podoba demona pomladi, sonca in življenjske radosti. Ptujski kurent ima v rokah bičevko, okrog pasu ima navezane zvonce; ostrji predmeti, kot so bičevka in roglič na maski ter ropot zvoncev — to je njegovo orožje, s katerim odganja zle duhove. Da je naš slovenski kurent podoba zmagovavca pomladi in sonca v boju z zimo in smrtjo, nam potrjuje tudi naše ljud-

sko pripovedništvo, ki predstavlja kurenta kot simbol neugnane življenjske sile. Med gorenjskimi pustnimi figurami je kurentu enakovreden »PUST«. Do nedavna je bila marsikje na Gorenjskem živa navada, da so nekoga našemili v ovčji kožuh z navzven obrnjeno dlako in vso glavo mu je pokrivala maska iz ovčje kože. To je bila osrednja pustna figura, ki je imela še do zadnjega svojega posebnega vloge v vrsti pustnih šeg. Seme so pusta vozile v sprevodu na saneh.

Orači in vlačenje pustnega ploha

Črna vsebina se skriva še v celi vrsti drugih pustnih navad. Mnogokje na Slovenskem je bila šega, da so pustne seme orale s plugom. Ponekod so s plugom obšli vas, v preteklosti so s tem naredili čarni krog, ki naj bi vse leto varoval vas pred zli duhovi. Drugod, npr. na Stajerskem in Dolenjskem, so v zoranem brazde snega metali posevke, s tem so v davnilni hoteli že v tem zgodnjem pomladanskem času pričarati rodovitnost polj. Na Stajerskem nastopa v vlogi orača kurent sam. Pustno oranje poznajo tudi drugi evropski narodi (Nemci, Angleži). V Angliji so v preteklosti shranjevali pustni plug na posebnem mestu, kar priča za svetost tega opravila. Mnoga ljudstva izvajajo še danes v okviru svojih poljedelskih običajev razne plesse in tako z gibanjem kličejo demone rasti. Tudi naše ljudsko izročilo pravi, da so »o pustu plesali za dolg lan in debelo repo«, in v tem je iskati košček te vsebinske usredline. Po svojem značaju je oranju na moč sorodna navada »vlačenje pustnega ploha«. Kot bomo videli iz razlag, je hotel človek del življenjske sile, ki se je v tem zgodaj pomla-

danskem času v vsej svoji moči sprostita v naravi, pritegniti tudi nase. Kranjski ploh nam živi v spominu kot sramotilno sredstvo za dekleta, ki se je možilo, pa ne omožilo. Da bi pa razumeli vsebinsko jedro tega običaja, si pokličemo na pomoč npr. prekmurski običaj »borovega gostivanja«. V Prekmurju je navada, da gredo fantje in dekleta iz vasi, ki v vsem letu ni premogla neveste, na pustni terek po borovega ženina. Posekajo bor, ga okrasijo s cvetjem in na vozu pripeljejo v vas, kjer ga »gostivanjski škof« poroči z nevesto (seveda nadomešča bor mlad fant). Bor-drevo živlejnja - naj pričara dekletu ženina, z njim pa rodovitnost v zakonu. Kranjski ploh je le derivat tega običaja, inačica, ki pa ji je čas zabrisal prvotni pomen in mu dal šaljiv ali žaljiv značaj. V Ziljski dolini so imeli navado, da so dekleta na pustni terek vlekla skozi vas drevesno deblo ali ploh, na njem pa slamnato punco, ki so jo vrgli v vodnjak. Lutka je v tem primeru simbol zime, drevo pa simbol novega porajajočega se življenja in rodovitnosti. Drevo kot simbol življenjske energije in rodovitnosti poznamo tudi iz drugih običajev; pri nekaterih narodih je bila navada, da so ob sklenitvi zakona zasadili drevo, ki naj pričara v zakon vse zdrave lastnosti življenja.

Pustni kresovi

Tudi pustni kresovi, ki so bili v preteklosti močno razširjeni prav na Gorenjskem (v kranjski okolici ta navada še do danes ni zamrla), imajo svoje korenine daleč nazaj, v verovanju naših prednikov. Primitivne kulture vseh časov so ognju pripisovale posebno očiščevalno moč. Ogenj odganja vse človeku in naravi sovražne sile. In

na pragu pomladi so z ognjem očiščevali ozračje zime, smrti, torej pustni ognji v svoji prvotni vsebini niso nič drugega kot izraz kulta rodovitnosti. Kresove na kranjskem polju zažigajo otroci, tudi gorivo zbirajo otroci — hodijo od hiše do hiše in vsaka gospodinja mora dati kakšno butaro. Danes gledamo v tem le še košček splošnega pustnega veselja. Vendar pa nam prav to, da se gorivo zbira z obhodom po vasi, dokazuje, da so bili vsi bistveno zavzeti za učinek tega magičnega dejanja. V Voklem pri Kranju so otroci sežigali slamnate lutke in rekli, da »pusta žgo« - torej lutke, ki so nekoč v davnilni predstavljale zle duhove. In tudi slamnata figura PUSTA, ki ga na pepelnico sredo pokopavajo, ni v svojem prvotnem pomenu prav nič drugega kot izraz zmage pozitivnih sil v naravi, danes pa seveda le ena izmed pustnih šal, ki naznanja, da je pustovanja tisto leto zares konec.

Književnost se je razvijala v obeh narečjih precej vzporedno. Kot pri nas tako so tudi Lužičani dobili v svojem jeziku naprej nabožne knjige. Šele v začetku 19. stoletja je nastopil prvi pesnik — Hendrij Zeller. Bil je Prešernov sodobnik. Leta 1856 pa se je rodil največji lužiskosrbski književnik Jakub Bart Čišinski. Njegovo delo je znano po vsem svetu. Razen pesnice Nine Witkoje je treba omeniti še slikarja in pisatelja Mercina Nowaka-Nječhorskega, ki pravkar razstavlja svoje slike in grafike v Kranju.

Dragocen zaklad lužiskosrbske kulture predstavlja ljudsko pesništvo, polno otožnosti, včasih pa tudi šegavosti. Toda te je dosti manj. Stare pesmi so uglašene v molu. Spremljali so jih na glasbilih, ki so danes le še v muzejih. Na meh, na tarakavo in na trostruno violino ne igra nihče več...

Davnilni Veneti živijo le še v prav starih pripovedkah in legendah. In še v nemški oznaki za Lužiške Srbe — Wenden.

Stare noše, šege in navade

Nekaj prav posebnega, čistega in lepega predstavljajo lužiskosrbske ženske noše. Medtem ko je moška ljudska noša že davno pozabljena, dekliške, ženske in žalne noše

vдов še niso zavržene. S ponosom jih nosijo, posebno ob prazničnih dneh. Seveda se te ženske noše ločijo tudi po pokrajinah, najlepše so pač v Dolnji Lužici, v Blotih. Kdor je bil v Berlinu med obema vojnama, je imel priložnost, srečati dekleta s spretno zloženo belo ruto —

Lužiški Srbi

Slovanski narod, ki je še manjši kot slovenski

to so bile ženske iz Blot (Spreewald), ki so služile v mestu kot pestunje ali dojilje ali pa so prišle po opravkih iz bližnjih slovanskih vasi.

Šege Lužičkih Srbov se močno razlikujejo od šeg drugih slovanskih narodov. Vanje so vpleteni skrivnostni poganski in krščanski ele-

menti, pa še dosti drugih, katerih izvor je treba iskati v vplivu čestih vojnih pohodov, ki so divjali čez deželo in ljudsko miselnost. Kaj vse je moral ta narod hočeš nočeš prevzeti od tujcev!

Prisrčno gostoljubje odlikuje kmečke in mestne ljudi. Ta slovanska prvina pa je tu gotovo še potencirana. Ljudje so gostu hvaležni, da jih je obiskal, da se zanima zanje, da jim poda prijateljsko roko.

Lužičani in mi

Zelo stare vezi vežejo Lužiške Srbe z nami. Podobna usoda je zlasti pri Slovencih vzbudila zanimanje za tega slovanskega Benjamina. Medtem ko smo se do ustanovitve nove Jugoslavije omejevali na književne, organizacijske in podobne stike, je s prihodom lužiskosrbske mladinske delovne brigade na progo Brčko-Banovići zavel povsem nov veter v naše medsebojne odnose. Danes je ime Jugoslavija pri Lužičkih Srbih bolj cenjeno kot kjerkoli drugje. Naša domovina jim je vzgled, naš boj za svobodo jim je vzor, že samo ime naše dežele jim zveni v blagovročju: rjana Jugoslavija, sprawna, prečelna (krasna Jugoslavija, častna, ljubljena). Ali bomo kdaj vrnilili ljubezen za ljubezen, zvestobo za zvestobo? — C. Z.

Radijski spored

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. ure ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 8., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

SOBOTA — 23. februarja

8.05 Poštarek v mladinski glasbeni redakciji	15.15 Odlomki iz del velikih skladateljev
8.35 Glasba Aleksandra Lajovica	16.00 Vsak dan za vas
8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo	17.05 Greto v kino
9.25 Glasbeni avtomat	17.50 Deset minut ob zvokih kitare
9.45 Črnske duhovne pesmi	18.00 Aktualnosti doma in v svetu
10.15 Variacije na otroško popevko	18.10 Monologi iz Wagnerjevih oper
10.40 Seznanite se s Parkerjevimi	18.45 Naši popotniki na tujem
10.55 Vsak dan nova popevka	19.05 Glasbene razglednice
11.00 Pozor, nimaš prednosti	20.00 Pustni variete
12.05 Kmetijski nasveti: Nada Rihtaršič: — Ekonomska proizvodnje krompirja	22.15 Oddaja za naše izseljence
12.15 Slovenske narodne pesmi	23.05 Sobotni ples
12.30 Mili Balakirev in Aram Hačaturjan	DRUGI PROGRAM
13.30 Ob zvokih zabavne glasbe	19.05 Koncertna večer violinista Viktorja Pikajzina
14.05 S planin do morja	20.45 Boris Hriстов v Verdijevih operah
14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo	21.30 Zabavna glasba za ples in razvedrilo
	22.15 Jazz na koncertnem odru

NEDELJA — 24. februarja

6.00 Dobro jutro	17.14 Radijska igra
6.30 Napotki za turiste	20.45 Na vrtljaku zabavne glasbe
7.40 Pogovor s poslušavci	22.15 Komorno glasbena soareja jugoslovanskih avtorjev
8.00 Mladinska radijska igra	18.15 Tri turkistanske ljubavne pesmi
8.30 Na obisku pri dveh mladinskih skladateljih	18.30 Sportna nedelja
8.50 Glasbena medigra	19.05 Glasbene razglednice
9.05 Dopoldanski sestanek z zabavno glasbo	20.00 Izberite svojo melodijo
10.00 Se pomnite, tovariši!	21.00 Pianist iz Texasa
10.30 Opera matineja jugoslovanskih solistov	22.15 Skupni program JRT
11.30 Reportaža	23.05 Ples do polnoči
11.50 Melodije za dober tek	DRUGI PROGRAM
12.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — I	12.00 Nedeljski koncert ob dvanajstih
13.30 Za našo vas	13.10 Za ljubitelje operne umetnosti
14.00 Koncert pri vas doma	14.00 Koncert v ritmu
14.15 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — II	14.30 Iz komorne glasbe romantičnih mojstrov
15.15 Zveneče kaskade	15.15 To vam bo ugajalo
15.30 Koncertni drobci	19.05 V nedeljo zvečer — zapeljimo twist
16.00 Humoreska tega tedna	20.00 Od valčka do jazza
16.20 Ogrlica s popevkami in prijetnimi melodijami	20.20 Koncert za godala v d-duru
17.05 Godala v ritmu	

PONEDELJEK — 25. februarja

8.05 Slovenske pesmi o morju	10.15 Seminarska scena iz Massenetove »Manons«
8.25 Iz francoske balnetne glasbe	10.30 Naš podlistek
8.55 Za mlade radovedneče	10.55 Vsak dan nova popevka
9.25 Pianistka Eva Bernathova igra Franza Liszta	11.00 Pozor, nimaš prednosti
9.50 Dalmatinske narodne pesmi	12.05 Radijska kmečka univerza
	12.15 Cetrt ure z Zadovoljnimi Kranjci

12.30 Ob zvokih zabavne glasbe	18.25 Z narodnimi melodijami po naši domovini
13.30 Odlomki iz malo znanih oper	18.45 Radijska univerza
14.05 Simfonija št. 5 v D-duru	19.05 Glasbene razglednice
14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo	20.00 Skupni program JRT
15.15 Zveneče kaskade	20.45 Kulturni globus
15.40 Literarni sprehod	22.15 Nočni akordi
16.00 Vsak dan za vas	22.50 Literarni nokturno
17.05 Obdobja slovenskega samospeva	23.05 Zaplešite z nami

DRUGI PROGRAM

17.45 Zabavni orkester Franck Purcel	19.05 Napredujte v angleščini
18.00 Aktualnosti doma in v svetu	19.20 Prva kitara na svetu
18.10 Melodije v večernem mraku	20.00 Ne vse — toda vsakomur nekaj
	20.45 Zabavni omnibus

TOREK — 26. februarja

8.05 Zbori in ansambli iz komičnih oper	18.00 Aktualnosti doma in v svetu
8.35 Zabavni orkester RTV Ljubljana	18.10 Iz zlatih dni zborovske glasbe
8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo	18.45 S knjižnega trga
9.25 Domača glasba na harfo	19.05 Glasbene razglednice
9.45 Srbske narodne pesmi	20.00 Flavta, oboa, violončelo in čembalo
10.15 »Z udarcem po pavkah«	20.15 Radijska igra
10.40 Napredujte v angleščini	21.15 Zabavna orkestra Jackie Gleason in Joe Bushkin
10.55 Vsak dan nova popevka	21.40 IV. simfonija v h-duru
11.00 Pozor, nimaš prednosti	22.15 Skupni program JRT
12.05 Kmetijski nasveti — Ing. Jože Fercej: Zreja telet za manj dela	23.05 Klavir in zabavni orkester
	23.20 Skupni program JRT

DRUGI PROGRAM

12.30 Ob zvokih zabavne glasbe	19.05 Iz muzeja plošč
13.30 Majhna revija srbskih skladateljev	20.00 Nekaj novitet iz našega arhiva zabavne glasbe
14.05 Radijska šola za višjo stopnjo	20.45 Iz solistične glasbe
14.35 Jugoslavija v pesmi in plesu	21.10 Dvajset minut z zabavnim orkestrom RTV Zagreb
15.15 Zveneče kaskade	21.30 Mednarodna radijska in televizijska univerza
15.30 V terek na svidenje	21.45 Jazz do 22.00
16.00 Vsak dan za vas	
17.05 Koncert po željah	

SREDA — 27. februarja

8.05 Matineja v narodnem tonu	16.00 Vsak dan za vas
8.55 Pisani svet	17.05 Govorica glasbenih instrumentov
9.25 Vedre melodije pravljic in zgodb	18.00 Aktualnosti doma in v svetu
9.40 II. dejanje opere »Šola za žene«	18.10 Melodije v večernem mraku
10.15 Tri skladbe za violino in klavir	18.25 Ob zvokih domačih narodnih ansamblov in pevcev
10.29 Pesmi in plesi iz Vojvodine	18.45 Ljudski parlament
10.45 Človek in zdravje	19.05 Glasbene razglednice
10.55 Vsak dan nova popevka	20.00 Lucia Lammormoor — opera
11.00 Pozor, nimaš prednosti	22.15 Za mlade peslavce
12.05 Radijska kmečka univerza	22.50 Literarni nokturno
12.15 Spevi iz domačih in tujih oper	23.05 Medigra na strunah
13.30 Ob zvokih zabavne glasbe	23.12 Skupni program JRT

DRUGI PROGRAM

19.05 Tečaj ruskega jezika	22.15 Romantičnim plesavcem
19.20 Spored komorne glasbe	22.50 Literarni nokturno
20.00 Večeri naših aranžerjev	23.05 Nočni koncert
21.30 Zvočna paleta	

8.05 Schubertove skladbe	16.00 Vsak dan za vas
8.20 Dvajset minut ob glasbenem avtomatu	17.05 Glasbena križanka številka 10
8.40 Claude Debussy — francoski muzik	18.00 Aktualnosti doma in v svetu
8.55 Radijska šola za višjo stopnjo	18.10 Melodije v večernem mraku
9.25 Predstavljamo basista Bernarda Ladysza	18.29 Nastop ameriškega orgličarja
10.15 Glasbena medigra	18.45 Kulturna kronika
10.20 Pet minut za novo pesmico	19.05 Glasbene razglednice
10.40 Tečaj ruskega jezika	20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov
10.55 Vsak dan nova popevka	20.45 V ritmu počasnega valčka
11.00 Pozor, nimaš prednosti	21.00 Izročilo XX. stoletja
12.05 Kmetijski nasveti — Dr. Franc Ločniškar: Kako povečamo perutninarsko proizvodnjo	21.40 Igrajo slovenski solisti
12.15 Kvintet Milana Vitka iz Maribora	22.15 Skupni program JRT
12.30 Ob zvokih zabavne glasbe	23.05 George Shearing in njegov kvintet
13.30 Dve simfonični pesnitvi	23.20 Skupni program JRT

ČETRTEK — 28. februarja

8.05 Schubertove skladbe	16.00 Vsak dan za vas
8.20 Dvajset minut ob glasbenem avtomatu	17.05 Glasbena križanka številka 10
8.40 Claude Debussy — francoski muzik	18.00 Aktualnosti doma in v svetu
8.55 Radijska šola za višjo stopnjo	18.10 Melodije v večernem mraku
9.25 Predstavljamo basista Bernarda Ladysza	18.29 Nastop ameriškega orgličarja
10.15 Glasbena medigra	18.45 Kulturna kronika
10.20 Pet minut za novo pesmico	19.05 Glasbene razglednice
10.40 Tečaj ruskega jezika	20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov
10.55 Vsak dan nova popevka	20.45 V ritmu počasnega valčka
11.00 Pozor, nimaš prednosti	21.00 Izročilo XX. stoletja
12.05 Kmetijski nasveti — Dr. Franc Ločniškar: Kako povečamo perutninarsko proizvodnjo	21.40 Igrajo slovenski solisti
12.15 Kvintet Milana Vitka iz Maribora	22.15 Skupni program JRT
12.30 Ob zvokih zabavne glasbe	23.05 George Shearing in njegov kvintet
13.30 Dve simfonični pesnitvi	23.20 Skupni program JRT

DRUGI PROGRAM

19.05 Seznanite se s Parkerjevimi	19.20 Yosquin des Prez in njegovi sodobniki
19.55 Simfonični poem	20.25 Glasbena medigra
20.45 Komorni intermezzo	21.00 Melodije po pošti

PETEK — 1. marca

8.05 Zabavata vas dva orkestra	19.05 Zapišite narek
8.25 Ob zvokih nekdanih plesov	19.20 Iz jugoslovanske simfonične glasbe
8.55 Pionirski tednik	19.53 Ogrski kvartet
9.25 Iz skladb Aleksandra Lajovica	20.45 Petnajst minut z velikimi zabavnimi orkestri
9.45 Pesem naših partizanov	
10.15 Odlomek iz opere Madame Butterfly	
10.35 Naš podlistek	
10.55 Vsak dan nova popevka	
11.00 Pozor, nimaš prednosti	
12.05 Kmetijski nasveti — dr. ing. France Adamič: Pravilna poševna palmeta	
12.15 Ob zvokih zabavne glasbe	
12.45 Hrvatski samospevi	
13.30 S sopranistkami ljubljanske opere	
14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo	
14.35 Od Ljubljane do Skopja	
15.15 Napotki za turiste	
15.20 Zveneče kaskade	
15.45 Jezikovni pogovori	
16.00 Vsak dan za vas	
17.05 V podvečer	
18.00 Aktualnosti doma in v svetu	
18.10 Melodije v večernem mraku	
18.25 Pojo ruski zbori	
18.45 Iz naših kolektivov	
19.05 Glasbene razglednice	
20.00 Klavir in godala	
20.15 Tedenski zunanje-politični pregled	
20.30 Obrazi in značaj	
21.00 Nekaj lahke glasbe	
21.15 O morju in pomorskih grehov	
22.15 Romantičnim plesavcem	
22.50 Literarni nokturno	
23.05 Nočni koncert	

televizija

SOBOTA — 23. februarja

RTV Beograd	18.15 »Nevarna ploščica«
TV igra	19.15 Po muzejih in galerijah RTV Ljubljana
19.30 TV obzornik	19.45 Propagandna oddaja RTV Beograd
20.00 TV dnevnik	20.30 Sprehod skozi čas RAI
RTV Ljubljana	21.05 »Studio ena« RTV Ljubljana

NEDELJA — 24. februarja

RTV Beograd	10.00 Kmetijska oddaja RTV Ljubljana
10.30 »Ribe« zgodba za mladino	11.00 Prenos športnega dogodka
RTV Zagreb	18.00 Občinsko dete — umetniški film
11.00 TV helikopter RTV Beograd	19.30 TV dnevnik
20.00 TV dnevnik	20.45 Muzej voščnih lutk
21.45 Srečanje na vaji jazz orkestra	

PONEDELJEK — 25. febr.

RTV Ljubljana	18.30 Bela črta — zgodba za otroke
---------------	------------------------------------

19.00 Ti si kriv — kratki film RTV Beograd	19.15 Mala TV univerza RTV Ljubljana
19.30 TV obzornik RTV Beograd	20.00 TV dnevnik
20.30 Tedenski športni pregled RTV Ljubljana	20.45 Žive oblike: Maksim Gaspari RTV Zagreb
21.10 Prebrisana vdova — prenos iz zagrebškega gledališča	

TOREK — 26. februarja

Ni sporeda!

SREDA — 27. februarja

RTV Ljubljana	17.00 Rusčina na TV
17.30 Angleščina na TV	18.30 Snežna kraljica — TV slikanica
18.50 Pionirski TV studio RTV Ljubljana	19.30 TV obzornik RTV Beograd
19.45 Propagandni filmi	20.00 TV dnevnik RTV Zagreb
20.30 Glasbeni atelje	21.30 Panorama

ČETRTEK — 28. februarja

RTV Zagreb	10.00 TV v šoli
RTV Beograd	18.00 Slike sveta
18.30 Planet zemlja	RTV Zagreb
19.00 Zagrebški tednik	RTV Ljubljana
19.30 TV obzornik RTV Beograd	20.00 TV dnevnik RTV Zagreb
20.30 Po Jugoslaviji RTV Zagreb	
20.55 Kratki propagandni filmi	RTV Beograd
21.05 Knjige in pisatelji Evrovizija	
21.30 Svetovno prvenstvo v drsanju — prenos iz Cortine	

PETEK — 1. marca

RTV Ljubljana	17.00 Rusčina na TV
17.30 Angleščina na TV	18.00 Srečno vožnjo
18.30 Elektronski računski stroj	19.00 Boj za obstanek v morju
19.30 TV obzornik	19.45 Propagandna oddaja RTV Beograd
20.00 TV dnevnik	20.30 »Sedem smrtnih grehov« prenos iz gledališča Evrovizija
21.30 Svetovno prvenstvo v drsanju — prenos iz Cortine	

kino

SOBOTA — 23. februarja

Center — amer. barv. CS film VELIKA ZEMLJA ob 16.30 in 19. uri, premiera angl. filma V RITMU TWISTA ob 22. uri
Storžič — francoski film NOČ VOHUNOV ob 16., 18. in 20. uri
Svoboda — premiera franc. filma ULICA DES PRARIES ob 18. in 20. uri
Cerklje — amer. barv. CS film POT OKOLI SVETA V 80 DNEH ob 19.30

NEDELJA — 24. februarja

Center — angl. VV film V RITMU TWISTA ob 14. uri, francoski film VRELI ASFALT ob 16. in 18. uri, premiera slovenskega filma PEŠČENI GRAD ob 20. uri
Storžič — ameriški barvni CS film VELIKA ZEMLJA, francoski film NOČ VOHUNOV ob 15., 17. in 19. uri, premiera egip. filma ZA VEDNO SKUPAJ ob 21. uri
Cerklje — amer. barv. CS film POT OKOLI SVETA V 80 DNEH ob 16. in 19. uri

PONEDELJEK — 25. febr.

Center — francoski film ULICA DES PRARIES ob 16.30 in 19. uri
Storžič — slovenski film PEŠČENI GRAD ob 16., 18. in 20. uri

Jesenice »RADIO«

23. do 25. februarja ameriški CS film STRELJANJE V DODGE CITYJU
26. do 27. februarja ameriški barvni CS film VRNITEV V MESTECE PEYTON

Jesenice »PLAVZ«

23. do 24. februarja francoski VV film NAIVNA DEKLETA
25. do 27. februarja ameriški CS film STRELJANJE V DODGE CITYJU
28. do 1. marca amer. barvni CS film VRNITEV V MESTECE PEYTON

Zirovnica

23. februarja jugoslovanski film KOZARA
24. februarja angleški CS film EKSPRESS BONGO
27. februarja francoski VV film NAIVNA DEKLETA

Dovje

23. februarja angl. CS film EKSPRESS BONGO
24. februarja nemški barv. CS film MED ČASOM IN VEČNOSTJO
28. februarja ameriški CS film STRELJANJE V DODGE CITYJU

Koroška Bela	23. februarja ameriški barv. CS film VRNITEV V MESTECE PEYTON
	24. februarja jugoslovanski film KOZARA
	25. februarja franc. VV film NAIVNA DEKLETA

Kropa

23. februarja italij. film SLADKO ŽIVLJENJE ob 20. uri
24. februarja domači barvni film KAROLINA RESKA ob 15. uri in 19.30
28. februarja italij. film PRECEP ob 19.30

Ljubno

23. februarja ameriški barv. film KARNEVAL V NEW ORLEANSU ob 19.30
24. februarja ameriški barv. film KARNEVAL V NEW ORLEANSU ob 16. uri
28. februarja jugoslovanski film MALI CLOVEK ob 19.30

Duplica

23. februarja ameriški film VSE ZA SMEH ob 19. uri
24. februarja ameriški film VSE ZA SMEH ob 15., 17. in 19. uri
24. februarja mlad. predstava MACARIO ob 10. uri dopoldne

27. februarja francoski film KOT ŽENSKA RIFIFI ob 17. uri
28. februarja francoski film KOT ŽENSKA RIFIFI ob 19. uri

RADOVLJICA

23. februarja italijanski film DELFINI ob 20. uri

Vedno moderno

Prav gotovo smo krive same, da moda brezobzirno hiti svojo pot naprej, se včasih ustavi, se ozre nazaj in zopet hiti. Vedno si želimo sprememb, enkrat hočemo biti dekliško preproste, drugič zopet dame.

Včasih pa le premislimo, posebno še, če smo z delom preobremenjene in če nam denarnica ne dovoljuje prevelikih izdatkov, da bi bilo prijetno, če bi se modno kolo ustavilo in nam ne bi bilo treba preurejati in popravljati oblek. To zadnje se lahko uresniči in prav enostav-

no je; izbrati je treba le modele, ki so vedno modni, in to zaradi svoje preprostosti, umirjenosti v barvni lestvici ter dobrega kroja in materiala.

Oblačila kot:

- enostaven kostim
- preprosta obleka v srajčjem stilu

- praktičen twinset

- klasičen plašč

- nepogrešljiv trenchcoat

Prav vsi naštetih modeli so večni ljubljenci modnega oblačanja, in če se bomo odločili za tako neupadljiva oblačila, si nam res ne bo treba beliti glave zaradi nakupa novih stvari. Kakšen pa je

sploh enostaven kostim? Kostim z ozkim krilom in jopico, ki sega malce čez pas, je raven, ima dva ali štiri žepe ter klasične zavihke ali je celo brez njih. Rokavi so vstavljeni, dolgi in zmerno široki. Kostim boste le spreminjale tako, da ga boste enkrat nosile z bluzo ali rutko ali samo ustreznim nakitom.

O obleki v srajčjem stilu smo že dostikrat slišale, kako je praktična in primerna vsaki postavi. Kadar je modna tendenca poudariti ženski vitki pas, jo nosimo s pasom, sicer brez.

Twinsset — oblačilo sestavljeno iz jopice ali krila in puloverja — v istem barvnem tonu je prav tako vedno primerno. Skrbimo le, da je vedno čisto in bomo čedno oblečene. Puloverji z visokim zavihanim ovratnikom, ki niso samo v zimskih dneh prijetno topli, ampak v vsaki sezoni tudi modni.

Klasičen plašč — je kot kostim enostavno gladek, neprijet, z vstavljenimi rokavi in zavihki. Zene, ki so rade elegantno oblečene, ne težijo pa za zadnjimi modnimi muhami, si ga bodo prav gotovo omislile.

Trenchcoat — dežni plašč v klasičnem stilu si lahko privoščimo, saj je že dolgo vrsto let neizpremenjen in vedno cenjen, le barve pokoketirajo z modo.

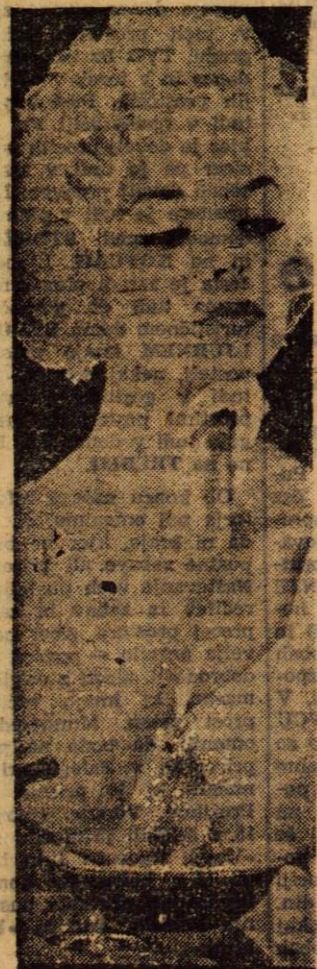
Tako, to so oblačila, ki bodo morda katero izmed vas ogrela in si boste izbrale podobni model. Vedno pa si pred nakupom zapomnimo, da izberemo res kvalitetno blago, zakaj oblačilo iz slabega blaga se bo preveč hitro poznala letnica. Stara resnica je, da je dobro blago vedno cenejše kot slabo.

Svetel dežni plašč s klobučkom bo pogost spremljevalec deževnih dni

Norčavi pust bo takole pričakalo nagajivo dekle. Pletena čepica je napolnjena s papirjem, da stoji pokoncu ob robu pa je našit zvit svilen papir

Mali nasveti

MIZARSKI KLEJ

Mizarski klej pred uporabo razdrobimo v koščke in jih namočimo v mrzlo vodo. Naslednji dan jih zavremo v malo vode, vendar ne neposredno nad ognjem, ker se klej prismoči, ampak v vodni kopeli.

STRNJENO LEPILO

Strnjeno lepilo iz tube raztopimo v acetonu in ga potem normalno uporabljamo.

PREJA ZA VEZENJE

Prejo za vezenje najprej prekuhamo. Tako poskusimo ali gre ob barvo, pa tudi to, koliko so barve stalne.

DEKLETA IN KOZMETIKA

Ne samo v večjih mestih, tudi v manjših krajih se vsiljuje vprašanje, ali dekleta v srednjih šolah lahko uporabljajo kozmetične pripomočke ali ne. V višjih razredih so profesorji včasih presenečeni, ko nenadoma zagledajo kopicico deklet z močno našminkanimi trepalnicami, obrvmi in sem in tja s sumljivo rdečimi ustnicami.

Mislim, da bi se želje mladih deklet po lepoticenju ne dalo preprečiti, tudi s strogo prepovedjo ne. Z nasvetom bi se pa morda le kaj doseglo.

Vsa ta mlada bitja si ne dajo dopovedati, da nenaravnost ne

ugaja. Nočem vsiljevati stare, že obrabljene fraze — pa čeprav je v njej precej resnice — da je mladost sama lepa; res je namreč, da se tudi mlada dekleta morajo pogovarjati, vendar z besedo »nega« ne mislimo samo na ličila in puder.

V šolskih klopih ne pristoja, da imaš močno naličene oči, pa čeprav se ti zdi, da si tako videti dosti prikupnejša. Če se že ne moreš ločiti od svinčnika in tuša, uporabljaj ju le za večerne priložnosti — obisk gledališča ali šolskega plesa. Razumna žena uporablja za podnevno rabo ličila le v zelo skromni meri. Pudra raje sploh ne uporabljaj, ker je tvoja

koža še tako mlada, da bi si jo s pudrom samo prezgodaj utrudila. Koža diha namreč skozi pore, ki jih puder zamaši, in koža začne veneti.

Tudi košate frizure, ki so tako ali tako nemoderne, pri naših deklicah pa še vedno cenjene, niso okras dekliški glavi. S tem vam seveda nočem jemati veselja do topiranja, le pri tem delu morate potem natančno zgladiti lase in si urediti primerno pričesko. Na nekaj pa ne smete nikdar pozabiti: na skrbno vsakdanje umivanje. Doraščajoče človeško telo se še bolj poti in zato boste le z umivanjem preprečile neprijeten vonj po znoju. Kako se neguje obraz, smo že dostikrat pisali. Kljub temu bom še enkrat poudarila, da je zelo važno, da si kožo pred spanjem dodobra očistite. Ko ugotovite, kakšna je vaša koža, si jo boste očistile ali s čistilno vodo (če je koža mastna) ali s čistilnim mlekom (če je koža suha).

VSAKDANJI LJUDJE

Portret režiserja Delberta Manna

Filmski ljudje, večinoma pa tudi drugi, gledajo na televizijo običajno samo kot na tekmeča — in to nevarnega tekmeča filma. Čeprav televizija povsod, kjer se znatneje razširi, ogroža finančni položaj filmskih podjetij, pa ne smemo pozabiti, da je po drugi strani »veliko platno« dobilo nekaj močno »poživilnih« injekcij od »malega platna«. Največji je ta vpliv seveda v Združenih državah, kjer je televizija najbolj razvita in kjer tudi film najbolj potrebuje take vplive. Kako pozitiven je lahko vpliv televizije na film, nam lahko pokaže prav primer režiserja DELBERTA MANNA, čigar film »Sredi noči« pravkar gledamo. V zvezi z njim se moramo seveda dotakniti tudi scenarista Paddyja Chayefskega in njegovega dela.

Televizija in film

Delbert Mann, ki je bil rojen leta 1920, se je po študiju na univerzi in vojaški službi posvetil najprej gledališki režiji, nato pa se je leta 1949 zaposlil na televiziji kot asistent režije in še istega leta napredoval do samostojne režije. Od takrat je zrežiral za ameriško

televizijsko družbo NBC številne uspele programe, razen tega pa se je uveljavil tudi kot filmski režiser — prvič s filmom »Marty« (1955).

Leta 1954 je Delbert Mann zrežiral televizijsko dramo »Marty«, ki jo je napisal avtor številka 1 ameriške televizije: Paddy Chayefsky. Za to svoje delo je Chayefsky dobil prvo nagrado za televizijska dela, »Martyju« pa je bilo usojeno tudi, da postane prvo televizijsko delo, ki ga bodo prenesli na film.

Zanimivo je, da sta se producenta Burt Lancaster in Harold Hecht lotila snemanja filma »Marty« zato, ker sta potrebovala finančno neuspeh film, da bi tako zmanjšala davčne dajatve svoje

družbe. Seveda sta producenta potem, ko so začele prihajati zelo pohvalne kritike, svoj namen povsem spremenila in sta celo vložila v reklamo »Martyja« več, kot pa je stal sam film... Toda to le mimogrede! Zakaj film »Marty«, tak kot so ga ustvarili scenarist Chayefsky, režiser Delbert Mann in nosilec glavne vloge Ernest Borgnine, je pomenil tako osvežitev ameriškega filma, tako pomembno njegovo približanje resničnemu ameriškemu človeku, da uspeh pri kritiki ni mogel izostati. Chayefsky je znal verno in neposredno oblikovati svet tako imenovanih malih ljudi, običajni, vsakdanji, nedramatični svet, ki ga človek v resnici živi in ki nima nič skupnega s svetom hollywoodskih filmov. Režiser Delbert Mann pa je predvsem uspel ustvariti verodostojno okolje in vzdušje ter vzpostaviti ravnotežje med glavnim in stranskim dogajanjem — razen tega pa je znal s pridom uporabiti svoje izkušnje s televizije. Pozabiti ne smemo tudi igralca Ernesta Borgnina, ki je mnogo doprinesel k prepričljivosti lika malega, debelega in grdega, toda dobrega mesarja Martyja.

Po ogromnem uspehu »Martyja« (prva nagrada v Cannesu, štiri Oscarji in številni

na druga priznanja) sta Paddy Chayefsky in Delbert Mann v produkciji Lancaster-Hecht posnela še film »Fantovščina« (1956). Sicer »Fantovščina« pri kritiki ni požela tako nedeljene hvale kot »Marty«, toda prav tako kot prvi Mannov film je tudi ta zelo blizu resničnosti vsakdanjega življenja, verna slika preprostih ljudi v preprostem okolju.

Odlična igra

Za vse filme Delberta Manna je značilna odlična igra, ki poleg vernega prikazovanja sredine in sijajnega vzdušja jasno pričča o režiserjevi sposobnosti. To velja tako za Martyja — Ernesta Borgnina (ki je dobil Oscarja) ter Dona Murraya in druge v »Fantovščini« kot za igralce v Mannovih filmih. Burl Ives je razen Sophije Loren in Antonyja Perkinsa ustvaril v filmu »Strast pod brestom« (1957) odlično kreacijo, čeprav film sam ni finančno uspel, kljub temu da gre za uspeh prenos istimenskega gledališkega dela priljubljenega dramatika Eugena O'Neilla.

»Ločene mize« (1958), v katerih se prepletajo tri zgodbe o propadajoči veličini, odlikuje razen Mannove r žije tudi odličen dialog Terencea Rattigana, fotografija Charlesa Langa, ml. in pa odlična igra Davida Nivena, najboljša v njegovi karieri.

Naslednji film Delberta Manna je bil »Sredi noči« (1959), ki ga sedaj gledamo pri nas in ki nas je ponovno opozoril na svojega režiserja. V njem je Mann ponovno sodeloval s scenaristom Paddyjem Chayefskym in uspeh ni izostal, čeprav je nekoliko manjši kot pri »Martyju«. V tej zgodbi o petdesetletniku, ki se zaljubi v svojo tajnico, in o njegovi družini spet srečamo vsakdanje ameriške ljudi in njihovo življenje, v posebno odliko pa je filmu še odlična igra Frederica Marcha.

Novi uspeh

Zadnja filma Delberta Manna pa sta bila film po drami Williama Ingea »Tema na vrhu stopnic« (1960) z Robertom Prestonom in Dorothy McGuire ter komedija na račun reklamnih agentov »Ljubi, vrni se« (1962) z Rockom Hudsonom, Tonyjem Randallom in Doris Day.

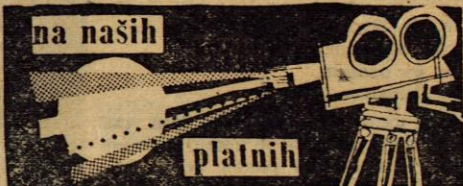
Kot že omenjeno je Delbert Mann dosegel svoj največji uspeh v sodelovanju s scenaristom Paddyjem Chayefskym. Že samo »Marty« bi zadostoval, da bi imena Chayefsky, Delbert Mann in Borgnine za vedno ostala zapisana v zgodovini ameriškega filma. Zakaj s tem delom se je ameriški film po zaslugi dveh televizij, ustvarjavcev in pod vplivom televizije kot samostojnega ustvarjalnega medija kot le malokdaj

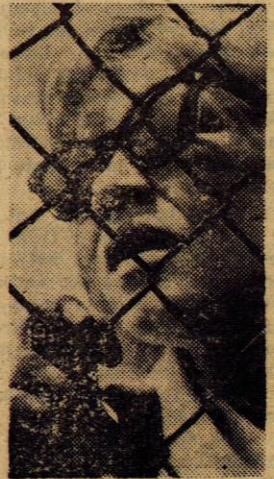
Dekle v kožuščku — sovjetska igravka Tatjana Lavrova

neposredno približal vsakdanjemu življenju preprostega ameriškega človeka. Če pa dodamo k temu še drugi dve izrednih poznavavcev življenja deli teh dveh avtorjev: »Fantovščina« in »Sredi noči« ter Mannove »Ločene mize« in »Tema na vrhu stopnic«, moramo priznati Mannu in Chayefskemu posebno mesto v ameriškem filmu: mesto dveh izrednih poznavavcev življenja ameriškega človeka in svojevrstnih oblikovavcev njegove filmske podobe.

DUSAN OGRIZEK

»PEŠČENI GRAD« mladega slovenskega režiserja Boštjana Hladnika (Ples v dežju) je neuspeh poskus odličnega poznavavca filmske tehnike, da bi povsem svobodno — praktično brez scenarija — podal svojo zelo medlo predstavo o življenju nekaterih »naših« mladih ljudi, ki pa nimajo nobene zveze z našo stvarnostjo. Zato je film na žalost samo primer nekoristnega trošenja družbenih sredstev, odlične kamere (Janez Kališnik), nadarjenih mladih igralcev (Milena Dravič, Ali Raner, Ljubiša Samardžić) in gledavčevega časa...

»ULICA DES PRAIRIES« znanega francoskega režiserja Denysa de la Patelliera (Velike družine, Taksi za Tobruk) je zanimivo delo iz meščanskega okolja. V zgodbi o očetu in njegovih dveh otrocih, izmed katerih enega zveza s prostitutko pripelje pred sodišče za mladoletne prestopnike, igrajo Jean Gabin, Claude Brasseur in Roger Dumas. Zanimivo in vredno ogleda.

»V RITMU TWISTA« je angleški glasbeni film o mladem zabavnem ansamblu, ki z melodijami v ritmu twista pride celo v Bruxelles. V filmu je seveda nekaj obvezne ljubezni in nočnih lokalov, med igralci in pevci pa so med drugim Billie Furie, Hellen Shapiro in nadarjeni mladi igralec Michael Anderson.

Deborah Kerr in Gladys Cooper v filmu »Ločene mize« Delberta Manna.

Vzdrl se je vsakršne opazke in je dejal samo: »Hvala lepa, gospodična!« Potem pa je zastavil vprašanje Margareti Barnardovi. Bila je bleda in je globoko dihala kot pred težko preizkušnjo.

Ostro, kot udarec z bičem, je zadonelo vprašanje: »Gospodična, kaj si obetate od mojih preiskav? Ali naj najdem resnico ali ne?«

Ponosno je dvignila glavo. Vedel sem, kaj bo odgovorila. Margareta je bila fanatična ljubiteljica resnice. Njen odgovor je bil jasen in odločen — in mi je — zaprl sapo:

»Ne!«

Vsi smo planili pokonci! Poirot se je sklonil naprej in ji je vprašujoče pogledal v obraz: »Gospodična Margareta, vi nečete zvedeti resnice, vendar pa jo vsaj govorite!«

Sel je k vratom, pa se je spet obrnil, kot da je še nekaj pozabil in je vprašal Mary Droversjevo: »Povejte mi, draga moja, ali imate kakega prijatelja?«

Mary, ki mu je zaskrbljeno zrla v obraz, je močno zardela: Oh, gospod Poirot, saj ... saj ... ne vem!«

Smehljaje je odvrnil: »Dobro je, dobro, dete moje! Pojdite, Hastings, v Eastbourne morava!«

Voz je čakal pred vrati. Vstopila sva in se odpeljala vzdolž obale skozi Pevensey v Eastbourne.

»Ali vas zdaj lahko nekaj vprašam, Poirot?«

»Ne zdaj! Ustvarite si sami lastne misli o tem, kaj nameravam!«

Umolknil sem spet.

Poirot je brundal zadovoljno predse. V Pevenseyu je dal ustaviti in si je z menoj ogledal grad. Ko sva se spet vračala k vozu, sva za trenutek obstala in gledala kopico otrok, ki so se igrali in v igri prepevali s kričavimi, presunljivimi glasovi pesmico ...

»Kaj pojejo, Hastings? Prav nič ne razumem besed!«

Prisluhnil sem, dokler nisem ujel kitice:

»... pa si lisičko ujameš, zaprem jo tam na samem, nič več je ne spustim...!«

»... pa si lisičko ujameš, zaprem jo tam na samem, nič več je ne spustim,« je ponovil Poirot. Njegov obraz je naenkrat postal resen in strog. »Strašno je to, Hastings,« je dejal čez nekaj časa. »Kako tu lovite lisice!«

»Jaz ne! Tega si nisem mogel nikoli privoščiti. Ne verjamem pa tudi, da bi v tej okolici bilo mnogo lovov na lisice.«

»Mislim, v Angliji sploh! Svojevrsen sport! Pri brlogu čakaš, potem zavpiješ: Haloo!, mislim, ali ne? — nato pa se začne lov, čez drn in strn — in lisica beži — beži — dostikrat se obrne, psi pa za njo, končno jo ujamejo in takrat pogine hitro in strašno...«

»Zveni bolj grozno, kot je samo po sebi...«

»Ali mislite, da je lisici to všeč? Vsekakor pa je takale nagla smrt boljša, boljša je nagla, čeprav grozna smrt kot pa tista, kar so prenevali otroci: zapreti jo in nič več izpustiti... Ne, to pa nikakor ni dobro!« Stresel je glavo, potem pa je rekel s spremenjenim glasom: »Jutri obiščem tega Custa.«

Potem je naročil vozniku, naj odpelje nazaj proti Londonu.

»Saj sle vendar hoteli v Eastbourne,« sem vzkliknil.

»Cemu — za svoje namene vem popolnoma dovolj!«

33

ALEKSANDER BONAPARTE CUST

Razgovoru Poirota s tistim čudnim človekom — Aleksandrom Bonapartem Custom — nisem prisostvoval. S pomočjo svojih zvez s policijo in zaradi izrednosti zadeve je Poirot takoj dobil dovoljenje, da sme obiskati Custa v zaporu, toda dovoljenje se ni raztezalo tudi name. Razen tega pa je Poirot želel govoriti z njim med štirimi očmi, na samem, brez prič.

Poirot pa mi je kasneje popisal pogovor tako natančno, da ga poznam v vseh podrobnostih, kot bi bil sam zraven.

Zdelo se je, da se je Cust čisto posušil; držal se je še bolj zgrbljeno kot sicer in je mehanično vlekel nitke iz svojega suknjica.

Nekaj časa je Poirot molčal; nemo je sedel možu nasproti in ga gledal. Pokoj je legel na

malo sobico... Gotovo je bil presunljiv trenutek ko sta si sedela nasproti oba glavna igravca te žaloigre. Na Poirotovem mestu bi bil jaz nedvomno občutil dramatičnost trenutka — Poirot pa, čeprav se je dostikrat zdelo drugače — je bil strogo realen. Šlo mu je le za to, da je na moža pred seboj izvajal določen vpliv.

Nazadnje je vprašal nežno: »Ali veste, kdo sem?«

Oni drugi je odkimal: »Ne — ne, mislim, da ne. Ali ste morda branivec? Govoril je vjužno, toda precej brez zanimanja in zdelo se je, da je popolnoma pogreznjen v svoje globoke misli in razmišljanja.

»Hercule Poirot sem...« je dejal moj prijatelj zelo mehko in je pri tem opazoval vpliv svojih besed.

Mr. Cust je nekoliko dvignil glavo in rekel: »Ah? Tako?« Inšpektor Crome ne bi bil mogel zadeti tona bolje. »Tako?« je ponovil čez čas s spremenjenim glasom. Njegovo zanimanje se je vzbudilo. Vzravnal se je in pogledal Poirota.

Poirot je vezal njegov pogled in je pokimal enkrat, dvakrat. »Da,« je dejal, »jaz sem tisti mož, ki ste mu pisali pisma.«

Takoj je bil spoj spet pretrgan. Mr. Cust je povsili glavo in odvrnil razdraženo: »Nikoli vam nisem pisal! Pisma niso bila moja. To sem povedal že ne vem kolikokrat!«

»Vem to,« je odvrnil Poirot, »toda, kdo jih je potem pisal?«

»Sovražnik! Ineti moram sovražnika! Vsi so proti meni. Policija — in vsak — vsi proti meni! Velika zarota!«

Poirot ni rekel ničesar.

»Vsak je proti meni — že od nekdaj!«

»Ze od otroških let?«

Mr. Cust je premišljal. »Ne — ne, takrat prav za prav ne. Moja mati me je imela zelo rada. Toda bila je častihlepna — strašno častihlepna. Zaradi tega mi je tudi dala ta smešna imena. Bila je namreč tako nespametna, da je mislila, kaj vse bom na svetu dosegel in me je vedno spodbujala, naj se uveljavim — govorila je o sili volje... da človek lahko vodi svojo usodo, dejala je, da lahko dosežem vse, če le hočem...«

Nekaj trenutkov je molčal, potem pa nadaljeval: »Seveda se je motila! To sem kmalu spoznal. Jaz nisem bil med tistimi, ki se priborijo v življenju daleč naprej. Delal sem same neumnosti — smešil sem se! In bil sem boječ — bal sem se ljudi. V šoli sem preživljal težke ure. Sošolci so zvedeli za moja imena in so me dražili z njimi... Slab učencem sem bil.«

Mr. Cust je zmajal z glavo. »Še sreča, da je moja mati kmalu umrla. Doživela bi razočaranja — tudi v trgovski šoli nisem prišel nikamor naprej, nobeden od mojih součencev ni potreboval tako dolgo, da se je naučil strojepisja kot jaz, prav tako je bilo s stenografijo. In vendar

nisem imel občutka, da sem neumen — saj ne vem, če me razumete...«

Nenadoma je pogledal s prosečim pogledom svojega nasprotnika.

»Razumem vas, prav dobro vas razumem! Kar nadaljujte!«

»Vedel sem, da me imajo vsi ljudje za neumnega — ah, tak hromeč občutek je to! Prav tako je bilo tudi v pisarni.«

»In kasneje — v vojni?« je prišepetaval Poirot.

Mr. Custov obraz se je naenkrat razjasnil. »Veste, v vojski mi je ugajalo. — To se pravi, kolikor sem prišel v pošte. Prvikrat sem se počutil kot človek, kot drugi ljudje. Vsi smo bili v istem položaju. Jaz sem bil prav tako dober kot katerikoli drug.«

Smehljaj mu je zamrl na obrazu. »Potem pa sem bil ranjen na glavi. Ne težko! Cisto malo. Toda pri tem sem odkril, da imam napade. Seveda sem že davno vedel, da so bili časi, ko nisem vedel, kaj delam. Praznote v možganih, veste. Enkrat ali dvakrat sem se tudi zgrudil. Vendar mislim, da bi me zaradi tega ne bili smeli odpustiti.«

»Kaj pa potem?«

»Postal sem privatni uradnik. Takrat se je dalo zaslužiti še mnogo denarja. Tudi po vojni mi ni šlo slabo. Sicer so bile plače manjše in naprej nisem mogel nikamor. Napredoval nisem. Vedno so me drugi prehiteli. Stremuh nisem nikoli bil, bilo mi je vedno huje, strašno hudo, posebno pa potem, ko se je začela gospodarska kriza. Imel sem komaj dovolj, da sem držal skupaj dušo in telo — in nastavišec mora biti vedno čedno oblačen. Tedaj pa so mi ponudili ta posel z nogavicami. Stalna plača in provizija.

Poirot je dejal mehko: »Saj veste, da podjetje, za katero ste, kot trdite, delali, noče ničesar vedeti o tem.«

Mr. Cust je spet postal razburjen. »Ker je tudi zraven pri zaroti. Saj imam vse to pismo, pismo! Pisma imam od njih z natančnimi navodili, v katere kraje naj potujem in katere ljudi naj obiščem!«

»Ne ravno pismo — na stroju napisano!«

»Saj je to vseeno! V takem velikem podjetju se vsi dopisi pišejo na stroji!«

»Ali veste, misier Cust, da se vsak stroj da ugotoviti? Vsa ta pisma so bila napisana z enim in istim strojem.«

»No, in?«

»In to je bil vaš stroj — našli so ga v vaši sobi!«

»Prepustilo mi ga je podjetje, ko sem začel delati zanj!«

»Da, toda pisma so bila odposlana šele kasneje. Ali to ne dokazuje, da ste jih pisali sami in oddali na pošto?«

»Ne! Ne! Tudi to spada k zaroti proti meni! Nenadoma pa je dejal: »Firma je pisala tudi na prav takem stroju!«

»Iste znamke, da — toda ne na istem stroju!«

»Nič drugega kot zarota!« je vztrajal Mr. Cust.

»Pa vozni redi ABC, ki so jih našli v vaši omari?«

»O tem ne vem ničesar! Mislim sem, da so v vseh zavojih nogavice!«

»Zakaj pa ste na seznamu za Andover pri imenu mrs. Asherjeve naredili kljukico?«

»Ker sem nameraval pri nji začeti. Nekje se pač mora začeti!«

»Čisto prav! Nekje je pač treba začeti!«

»Tega nisem mislil!« je vzkliknil mr. Cust.

»Nisem mislil tega, kar mislite vi.«

»Toda — ali veste, kaj mislim?«

Mr. Crst je molčal. Trepetal je. »Jaz nisem storil!« je dejal potem. »Popolnoma nedolžen sem! Vse skupaj je zmeta! Grda zmeta! Pomislite le na drugi umor — onega v Bexhillu! Igral sem domino v Eastbourne. To morate vendar priznati!« je zaključil zmagovalno.

»Da,« je dejal Poirot z mehkim glasom. Toda, kako lahko je zmotiti se za en dan, ali ne? In tak trmoglav možak, kot je mr. Strange, ne bo nikdar priznal, da se je morda le zmotil. Pri tem vztraja, kar je rekel... Takj so pač ljudje njegovega kova! In knjiga za goste v hotelu! Nič lažega kot pripisati k imenu datum, ki nekemu ustreza — nihče tega ne bo takoj opazil!«

»Ves večer sem igral domino!«

Obiskal nas je pisatelj Tone Seliškar

Pred časom je pionirje osnovne šole Cerklje obiskal priljubljeni slovenski pisatelj Tone Seliškar. O tem srečanju je pisala učenka 8. razreda Danica Ajdovec.

Ze vest o tem, da nas bo obiskal pisatelj Seliškar nas je zelo razveselila. Vedeli smo, da nam bo povedal marsikaj o svojih delih in o svojem življenju. Nismo se zmotili. Povedal nam je toliko, da ga zdaj dobro poznamo.

Med njegovim pripovedovanjem se je bilo zanimivo ozreti po mladih glavah, kajti vse so se vživele v njegovo mladost, o kateri nam je pisatelj tako lepo pripovedoval. Povedal nam je, kako se je prvič odpravil v šolo, kako si je potem želel po-

stati strojevodja, kot je bil njegov oče, in kako se je potem njegovo življenje zasukalo, da je nadaljeval studij in pričel pisati pesmi in zgodbe.

Pisatelj je na vsa vprašanja, ki smo mu jih stavljali rad odgovarjal. Mene je zanimalo, v koliko jezikov so prevedena njegova dela. Našel mi je več jezikov, v katerih ljudje berejo njegovega Rudija, Posadko brez ladje in Bratovščino Sinjega galeba. Spoznali smo, da ni priljubljen samo pri nas, temveč, da ga cenijo daleč po svetu.

Kar prehitro so tekale minute in pisatelj se je poslovil od nas. Nekateri so ga prosili še za avtoogram. Tudi v tem nam je zelo rad ustregel. V imenu učencev osmega razreda in vse šole se dragemu pisatelju še enkrat iskreno zahvaljujem za prijeten obisk, ki nam bo ostal v lepem spominu. Želim pa, da bi ga kmalu spet videli v naši sredini.

Odjuga je zaključila s smučanjem in sankanjem. Toda otroci so kmalu našli novo zabavo. Zdaj so na vrsti sneženi možje. Okrog sneženih mož je vedno vse živo

Pust

Staro in mlado
gleda parado —
pustno povorko.
Poglejte zamorko!
Za njo pa medveda,
kako debelo gleda.

Tale ženica
je sosedova Mica,
njeni štirje bratje
so prijazni škratje.

Kuharji, čebele,
princeske vesele,
petelini, gosi,
vse mimo nas hiti.

Kdo pa je z njimi?
Belí Eskimi,
gobe in murmi
ter tekači urni —

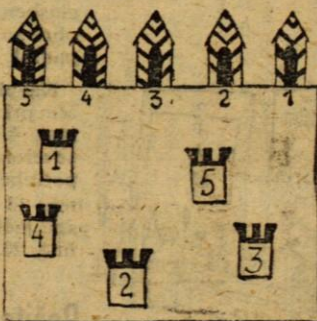
Tu je pa čudo!
Čprav z zamudo
prišla je med nas
vsemirska pošast.

Velika ima usta,
joj, da ne poje nam Pusta
To so že resne skrbi,
ker kaj naj vsakdo stori
izmed nas,

če nam ta pošast,
ki ima grozna usta
požre Pusta.

Zato opozarjamo vas vse,
pazite in bojte se je!
MAJDA BOZEGLAV

Stražarji

Pet stražarjev straži pet smodnišnic. Stražarji so v svojih hišicah. Od časa do časa gre vsak k smodnišnici, ki mu je izročena v varstvo. Na sliki vidimo oboje — hišice in smodnišnice. Vsaki hišici ustreza smodnišnica z isto številko. Kako naj hodijo stražarji, da se jim poti ne bodo križale?

Dolge in mrzle zime

Letos je bila zima nenavadno huda. Mnogi se tako mrzle zime pri nas niti ne spominjajo. Mráz je zahteval tudi žrtve.

Toda v preteklosti so poznali še hujše in daljše zime. Tako je na primer nemški raziskovalec Richard Hernig po po nekih starih spisih objavil, da je bila, odkar ljudje pomnijo, najhujša zima 763—764. leta. Tedaj je že konec septembra postalo tako hladno, da ljudje kaj takega do takrat še niso doživeli. V začetku oktobra so reke v Ev-

ropi že vse zmrznile. Zamrznilo je tudi Crno morje. Ponekod je bil sneg visok tudi

Ljudske žrtve, ki jih je v začetku zahteval mráz, a pozneje poplave, so bile velike.

Tudi leta 1607-1608 je bila zima zelo mrzla. Sneg je padel in se obdržal tudi v toplih deželah, celo v severni Afriki, Španiji in Italiji. Zamrznilo in pomrlo je na tisoče in tisoče ljudi. Zima se je začela sicer razmeroma pozno, konec decembra, a končala se je šele v juniju 1608. leta. Bodensko jezero je tega leta popolnoma zamrznilo in so po njem potovali s konjskimi vpregami.

**mlada
rast**

do deset metrov. Ko pa se je spomladi sneg začel topiti, so nastopile velike poplave.

Bili smo izzrebani

V razred je vstopil poverjenik Pionirskega lista. V rokah je držal šop izvodov lista. Kakor vedno, smo tudi sedaj planili in že listali po najnovejši številki časopisa. Tedaj nekdo zakriči:

»Hurá! Poglejte! Naš pionirski odred je bil izžreban! S sank do bimo!« Stekli smo k njemu, kakor da v naših izvodih ni natisnjeno to obvestilo. Potem pa smo brz pobeskali po svojih listih in tudi sami brali. To je bilo veselje v razred! Žreb je torej določil talon našega pionirskega odreda in prav mi prejmemo pet sank.

Zelo smo hvaležni Pionirskemu listu, ki nam je omogočil tako lepo darilo. Kar žal nam je, da smo v tekmovanju za pridobivanje novih naročnikov dobili le deset novih in s tem dva talona. Rači bi jih dobili več, toda na naši šoli je bilo že doslej 165 naročnikov. Sicer je to malo, če primerjamo število vseh učencev, toda vsi ti učenci imajo po enega ali dva, nekateri tudi tri ali več bratov in sestra in prav vsi prebirajo Pionirski list. Mnogi pa so seveda tudi naročniki Cicibana, Pionirja, Kurvirčka, Malih novin, Vesele sveske in TIMA. Tako res nismo mogli dobiti več naročnikov. Da, ko bi za tekmovanje vedeli v začetku šolskega leta, bi se pri nabiranju novih naročnikov še bolj potrudili! Vem pa, da homo odslej še bolj vneti naročniki. hkrati pa tudi vneti bralci priljubljenega časopisa.

FRANC SUŠTAR

Doživetja v gozdu

Zablodil sem v gozdu. Stopal sem počasi in poslušal žvrgolenje ptice. Po vejah so se pozibavale verevce. Prišel sem na gozdno jaso in upal, da najdem nekaj gob. Gosposka mušnica se je bahavo razgledovala naokrog. Tisti dan z gobami nisem imel sreče. Od nekega pa sem zaslišal tenak, zelo tenak glas. Stopal sem dalje in našel na perje. Čudno — bilo je vendar perje domačega petelina. Tu sredi gozda! Previdno sem utiral pot skozi grmovje. Naenkrat sem obstal kakor vkopan. Prizor, kot ga le redko vidiš! Pred mano je sedela lišica in zadovoljno opazovala svoje mladiče. Igrali

so se in res ne vem, če se še katera žival zna tako ljubko in razposajeno igrati. Poskakovali so, se vlekli za repke, pa se spet poganjali drug drugemu za vrat. Bili so ljubki, da malokatera žival tako. Majhni, šilasti gobčki, črne, kot pikice drobne oči, pokončna ušesa in košati repki, s katerimi so živalce pometale pred svojim domom. Tudi stara ni počivala. Skočila je v grmovje in prinesla otrplo miš. Takrat je nastal dirandaj. Uboga sirota — sem pomiloval miško. Stara jo je spustila v sredo med mladiče, da so se trgali zanjo. Potem jim jo je spet vzela, dokler jim nazadnje ni popolnoma prepustila dobrega plena. Naposled se je stara splazila v rov, za njo pa še mladički. Bilo jih je šest. To bodo sosledje veseli, ko jim bo toliko telk pobiralo kokiši!

»Poskrbljeno je za novi rod!« sem si rekel in veselo odžvižgal proti domu. — STANE BERGANT

H O R O S K O P Križanka št. 8

Velja od 23. februarja do 2. marca

OVEN (21. 3.–20. 4.) – Prijetne novice v ljubezni in poslovnih zadevah, vendar je uspeh odvisen od tvojih zmožnosti. Neke srečanje ti naprti vrsto neveseljnosti, ki jih s težavo odpraviš. S sklepi še počakaj. Psimo.

BIK (21. 4.–20. 5.) – Očitki zaradi dela te za nekaj časa postavijo na slepi tir. Ugodne perspektive v službi, vendar razmisli o ponudbah. Nesporazum še ne pomeni konca ljubezni. Pazi, da ti jo »pusti« ne zagode. Zaupen pogovor.

DVOJČKA (21. 5.–20. 6.) – Zalostni dogodek in vreme sta prekrizala narčete. Se vedno upaš, da nekemu pomagaš. Zaradi preglobokih čustev spoznaš, da je projekcija isto kot dobra zveza, zato odpoveš udeležbo pri krepki kradki.

RAK (21. 6.–22. 7.) – Zastrupljenost z neko idejo, ki bo dobič-

konosna. V ožjem krogu boš nekaj proslavljal. Previdnost, da ne nastradaš na račun tujih napak. Nakup se posreči.

LEV (23. 7.–22. 8.) – Nepričkovani razplet čustvenih motenj. Pojavi se oseba, ki si domišlja, da jo ljubiš. Skrajna previdnost: nekdo v maski ti pripravlja neprijetno presenečenje.

DEVICA (23. 8.–22. 9.) – Spremembam v službi komaj slediš, zato pa doma in v sentimentalnih zadevah večja ažurnost. Zanesi se na znanca v maski.

TEHTNICA (23. 9.–22. 10.) – Sporočilo z ugodnimi pogoji. Otreseš se vmešavanja tujih oseb. Ne odbijaj povabila iz trmoglavosti. Zaradi pustnih krofov zastoj v prebavi. Potešena sla.

SKORPIJON (23. 10.–22. 11.) – Zaradi čustvenih razmer te kritizirajo »od zgoraj in spodaj«. Kljub temu uspevaš tudi v poslu. Klo-

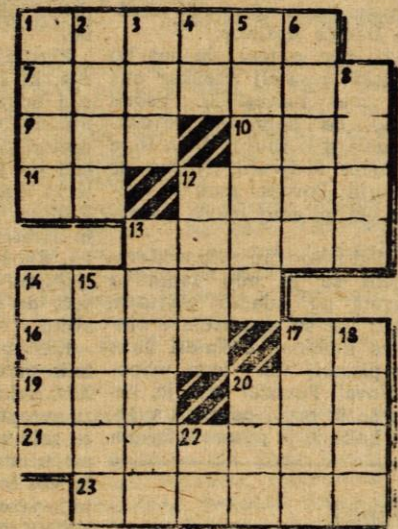
futa bo imela ugodne dolgoročne posledice.

STRELEC (23. 11.–22. 12.) – Zaradi nekega priznanja boš vsestransko domišljav. Pozabljen dolg te vrže s tira, pa se večje izmažeš. Razširjeno obzorje in ne podcenjuješ več modrih nauk.

KOZOROG (23. 12.–20. 1.) – Razmišljanje o pokojninskem zakonu med delom se bo odražalo v denarnici. Občudovali in izrabljali bodo tvojo duhovitost šele v tokrek. Draga oseba se ti maščuje.

VODNAR (21. 1.–19. 2.) – Skrbno skrivana zaljubljenost je v nevarnosti. Izvrstna družba te preseneti. Zaprtih tisočakov ne moreš zamaskirati. Pazi na zdravje. Izogibaj se prepiru.

RIBI (20. 2.–20. 3.) – Poslovne težave prehodnega značaja. Nekdo pričakuje izpolnitev obljube dane v slabem trenutku. Ljubezen v obrokih. Zaradi pustnih izdatkov se bo denarnica postila, draga oseba pa te bo gledala izpod čela. Telefon ti požre nekaj živcev. Zapolnel honorar.

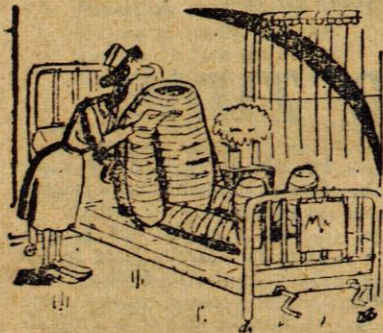
Vodoravno: 1. grški filozof, 7. rastlina iz katere pridobivajo zdravilno olje, 9. žensko ime, 10. vzdevek Goethejeve matere, 11. avtomobilska oznaka Gorice, 12. nasvet, 13. zasoljeni, 14. velikan, 16. ogib, 17. glasbena nota, 19. vodna žival, 20. obrisan, 21. listnato drevo, 23. pripadnik indoevropskega plemena.

Navpično: 1. del vrat, 2. kopalnice pri Benetkah, 3. srbsko moško ime, 4. osebnostni zoimek, 5. mesto v severozahodnem delu Mehike, 6. potreben, 8. čebelje tvorbe, 12. ovitek, 13. umetnik, 14. kokoš, 15. vrsta jedi, 17. del Kranja, 18. moško ime, 20. žar, 22. rimsko 101.

Rešitev križanke št. 7

Vodoravno: 1. strip, 6. termin, 8. RR, 9. otiš, 11. imovina, 13. piti, 14. ir, 15. Ninive, 17. šarec.

Bolnik v mavcu

— Hej Janez, popiti morate zdravilo!

Brez besed

V trgovini

— Glejte... Glejte... Tudi pri vas je prišlo do znižanja!

Pred 20 leti so Rusi na zaledeneli, z debelim snegom pokriti stepi pred Volgogradom obkolili 6. nemško armado pod poveljstvom maršala von Paulusa, ki je štela nad 200.000 mož. Deset tednov je umirala nemška armada, ki ji Hitler ni dovolil nobenega poskusa rešitve. Okrog 150.000 mrlih jih je obležalo na bojišču.

Bitka na Volgi

Ta poraz je bil za nadaljnje nemške operacije na Vzhodu odločilnega pomena — BIL JE ZACETEK KONCA. Potek tega odločilnega dogodka nam opisujejo Rusi in Nemci.

Bilo je o božiču. V težkih kosmih je na debelo nalezaval sneg. Od Kazakstana ssem je strupeno brilo. Prek zmrznjene Volge je

veter tulil med podrtinami Volgograda. Sneg, ki ga je podil vihar v oblakih, je pokril vse: izgorele oklopnike, razstreljene topove, zapuščene strelske järke in mrtve.

Mrličji v snegu

Mrtvecev že davno niso mogli več pokopavati, zakaj zemlja je bila trdo zmrznjena in lakota je še žive tako oslabela, da za težko delo pokopavanja sploh niso bili več sposobni. Sneg jim je odvzel težko delo.

V bližini kolodvora Gumrak, kakih osem kilometrov zahodno od Volgograda, je bila postojanka maršala Paulusa. Okrog njegovega bunkerja je bilo še nekaj drugih za njegov štab. Mladi stotnik Toepke je taval skozi snežni metež. »Ste vi, Toepke?« se je nenadoma oglasilo iz teme. Stotnik je stopil bliže. »Da, gospod maršal.« »Stopite noter!« Maršal je odprl vrata v podzemeljsko zatočišče. Izpod stropa je brlela utripajoča žarnica, v ilovnati pečici je gorelo nekaj tresk. Od daleč je bilo slišati grmenje ruskih topov, s fronte ob Volgi je prinašal veter zamolke detonacije, sicer pa je vladala tišina v kotlu okrog Volgo-

grada. Celo brnenje letalskih motorjev je utihnilo — snežni metež je zavrl ves zračni promet. Na božični večer niso Nemci po zračni poti izkrali v stalingrajskem kotlu niti moke niti municije in ne bencina, obvez in morfija za ranjence.

Brez besed je Paulus vzel v roke tabelo o preskrbi, ki mu je je nudil stotnik. Koliko moke je še v kotlu, koliko bencina, nafte, motornega olja? Koliko municije za tanke, za metave min, za strojnice, za protitankovske topove, za lahke in težke artilerije, za težke in lahke protiletalske topove? Koliko seruma proti tetanusu, koliko morfija, obvez, koliko sočivja, konserv, masti? ?

Sredi med branjem je nenadoma dvignil glavo: »Saj vendar ne moremo spet skrčiti krušnih obrokov, Toepke?!« Morali bomo, gospod maršal.« — Maršal, ki je bil doslej vaje izdajati povelja, je sedel zdaj slab, brez moči v »kotlu« pred Volgogradom, z 200.000 možmi svoje armade, odvisen od nekaj letal, ki so mu prinašala, kadar je bilo to mogoče, kruh, konzerve, obveze. Zamudil je poslednjo priliko, ko bi se bilo še mogoče umakniti. Stiri, pet dni

pred božičem se mu je ponudila še zadnja prilika. Tedaj so se od jugozahoda približali tanki armade generalnega polkovnika Hotha, ki naj bi razbremenila obkoljeno armado, na 48 km obkóljujočem obroču. Vsak vojak v kotlu je pričakoval povelja za prodor v zaledje in s tem umik iz kotla, toda povelja ni bilo. Tanki generala Hotha so se spet umaknili, bili so nujno potrebni za fronto ob Donu, kjer je tudi grozil propad. In ko je utihnilo grmenje rešilnih tankov, ni nihče v kotlu razumel Paulusovega obotavljanja.

Nenadoma je stotnik Toepke vprašal: »Gospod maršal, zakaj pa nismo poskusili z umikom? Dolgo so visele besede v prostoru. Nepremično je zrl maršal vanj. V njem je videl predstavnika vseh 200.000 mož v kotlu. Potem pa je dejal: »Nimam pravice, da bi kršil povelja ali se ne zmenil zanje. Gotovo imajo svoj smisel. Mi od tu ne moremo presojsati razlogov zanje.« In po kratkem molku: »Od vsakega posameznega vojaka zahtevam pokorščino, zato moram tudi jaz biti pokoren.« V stotniku se je dvignilo: »Tudi potem, če Führer našega stanja ne presoja pravilno? Lok je očitno prenapet.«